

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU
A ROZHODNUTÍ SÚDOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

OBSAH

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach trestných

- 58. Proti rozsudku, ktorým súd schválil dohodu o vine a treste môže podať dovolanie iba minister spravodlivosti z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku** - Podľa § 334 ods. 4 a ods. 5 Trestného poriadku ak súd dohodu o vine a treste schváli, potvrdí to rozsudkom, ktorý verejne vyhlási. Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie ani dovolanie okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku. Rozsudok nadobudne právoplatnosť vyhlásením. Z tejto platnej právnej úpravy vyplýva, že proti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým rozhodol o schválení návrhu na dohodu prokurátora a obvineného o vine a treste a ktorý nadobudol právoplatnosť vyhlásením, môže podať dovolanie iba minister spravodlivosti ? dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku. 6
- 59. Podmienky naplnenia skutkovej podstaty trestného činu nepriameho úplatkárstva podľa § 162 ods. 1 a trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006** — I. Ak páchatel prijíma alebo žiada úplatok za to, že bude svojím vplyvom pôsobiť na výkon právomoci verejného činiteľa alebo na osobu, ktorá obstaráva veci všeobecného záujmu, dopúšťa sa trestného činu nepriameho úplatkárstva podľa § 162 ods. 1 Trestného zákona.
II. Ak ale taký páchatel nemá reálny dosah na ovplyvnenie záležitostí, ktoré sľubuje a iba predstiera, že bude svojím vplyvom pôsobiť na výkon právomoci verejného činiteľa, prípadne na činnosť osoby, ktorá obstaráva veci všeobecného záujmu, ale pre vybavenie veci nepodnikne nič a ani to nemá v úmysle, dopúšťa sa trestného činu podvodu podľa § 250 Trestného zákona, prípadne jeho pokusu podľa § 8 ods. 1, § 250 Trestného zákona, ak o úplatok požiadal, ale neprijal ho. 9

- 60. Primátor mesta je pri rozhodovaní o podpisovaní faktúry verejným činiteľom** - I. Primátor mesta, ako jeden z dvoch štatutárov mesta oprávnených spoločne podpisovať faktúry, je pri rozhodovaní o podpísaní faktúry, na základe ktorej sa vykoná platba pre iný právny subjekt, verejným činiteľom.
- II. Jednočinný súbeh trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1, ods. 2 Trestného zákona s trestným činom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 Trestného zákona je možný za predpokladu, že verejný činiteľ, ktorý v súvislosti s výkonom svojej právomoci prijal úplatok, zároveň poruší svoje povinnosti spôsobom a za podmienok stanovených v ustanovení § 158 ods. 1 Trestného zákona. 15

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach občianskoprávných, obchodných a správnych

- 61. Náhrada škody** - Príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia žalobcov a protiprávnym konaním, žalovaného nie je daná, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama následkom protiprávneho konania žalovaného. O takýto prípad ide aj vtedy, ak poškodenie zdravia žalobcov bolo výsledkom ich reakcie na smrteľný úraz ich syna. 22
- 62. Náhrada škody** - I keď pre vznik nároku na náhradu nákladov na výživu pozostalým je v zmysle § 448 ods. 1 Občianskeho zákonníka rozhodujúci stav, ktorý v pomeroch pozostalých a zomretého existoval v čase jeho smrti, treba pri porovnaní zmeny rozhodujúcich pomerov (§ 163 ods. 1 O. s. p.) zohľadňovať aj následné zmeny vo vývoji mzdovej úrovne, ktoré spočívajú vo zvýšení (valorizácii) priemerného zárobku toho, kto výživu poskytoval, alebo bol povinný ju poskytovať. 27
- 63. Zmenka** - Údaj o dátume vystavenia zmenky nemusí byť pravdivý, ale musí byť dodržaná vnútorná logika zmenky. Dôkazné bremeno o splnení, resp. čiastočnom splnení zmenkového záväzku, je plne na zmenkovom dlžníkovi. 34

- 64. Exekúcia, nadobudnutie vlastníctva** - Vydražiteľ, ktorému bol v exekučnom konaní udelený príklep a zaplatil najvyššie podanie, nadobudol vlastníctvo k vydraženým veciam. Takto nadobudnuté vlastnícke právo nemôže byť dotknuté ani prípadnými vadami exekučného konania. Správnosť postupu v exekučnom konaní môže byť na podnet účastníkov s účinkami pre exekučné konanie skúmaná len v rámci tohto konania, v rozsahu a prostriedkami stanovenými predpisom upravujúcim toto konanie. 38
- 65. Podmienky posúdenia nároku na vdovecký dôchodok** - V konaní o priznanie vdoveckého dôchodku nestačí zistenie, že manželka žiadateľa o túto dávku nemala nárok na starobný dôchodok, pomerný starobný dôchodok, invalidný dôchodok, čiastočný invalidný dôchodok alebo výsluhový dôchodok, ale treba zisťovať aj splnenie podmienok nároku na niektorú z uvedených dávok. 42
- 66. Podmienky posúdenia nároku na vdovecký dôchodok** – Ak vdovec uzavrel nové manželstvo, nemá po predchádzajúcej manželke nárok na vdovecký dôchodok podľa § 293n ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov bez ohľadu na skutočnosť, že jeho ďalšie manželstvo zaniklo. 46
- 67. Určenie priemerného osobného mzdového bodu** - Ak poistencovi vznikne nárok na starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení, účinnom do 31. júla 2006, a poistenec poberá alebo poberal starobný dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok, priznaný podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, určí sa výška jeho dôchodku z toho priemerného osobného mzdového bodu, zisteného podľa § 63 ods. 7 až 12 a podľa § 79 zákona o sociálnom poistení, ktorý je vyšší. 48
- 68. Vzťah výsluhového a starobného dôchodku** - Nárok na výsluhový dôchodok a nárok na starobný dôchodok nepodmieňujú tie isté sociálne udalosti. Vznik nároku na starobný dôchodok závisí od dovŕšenia vekovej hranice a od splnenia podmienky potrebnej doby poistenia (zabezpečenia) a vznik nároku na výsluhový dôchodok je podmienený dobou trvania služobného pomeru počas určeného počtu rokov, preto tieto dávky nemožno vzájomne zamieňať. 55

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach trestných

58.

ROZHODNUTIE

Podľa § 334 ods. 4 a ods. 5 Trestného poriadku ak súd dohodu o vine a treste schváli, potvrdí to rozsudkom, ktorý verejne vyhlási. Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie ani dovolanie okrem dovolania podľa § 371ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku. Rozsudok nadobudne právoplatnosť vyhlásením.

Z tejto platnej právnej úpravy vyplýva, že proti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým rozhodol o schválení návrhu na dohodu prokurátora a obvineného o vine a treste a ktorý nadobudol právoplatnosť vyhlásením, môže podať dovolanie iba minister spravodlivosti z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. októbra 2007, sp. zn. 2 Tdo 32/2007)

Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku odmietol dovolanie, ktoré podal obvinený Bc. Z. M. proti právoplatnému rozsudku Okresného súdu Prievidza z 10. januára 2007, sp. zn. 1 T 178/2006.

Z o d ô v o d n e n i a :

Okresný súd Prievidza na verejnom zasadnutí, konanom 10. januára 2007 o dohode o vine a treste rozsudkom z 10. januára 2007, sp. zn. 1T 178/2006, podľa § 334 ods. 4 Trestného poriadku schválil dohodu o vine a treste, uzatvorenú medzi prokurátorkou Okresnej prokuratúry v Prievidzi Mgr. V. P. a obvineným Bc. Z. M., nar. 30. mája 1954 v Piešťanoch, bytom Prievidza, Tenisová č. 15, podľa ktorej obvinený je vinný zo spáchania trestného činu neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla podľa § 249aa ods. 1 Trestného zákona (zákona č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov), ktorého sa dopustil tým, že

dňa 25. januára 2001 v Handlovej, v predajni COM-COM, s. r. o., Handlová ako konateľ firmy Majer a dcéra, s. r. o., Prievidza uzatvoril s firmou

CAC Leasing Slovakia, a. s., Bratislava leasingovú zmluvu č. 55900923, predmetom ktorej bolo osobné motorové vozidlo zn. PEUGEOT Partner 2,0 HDI Combi, v ktorej sa zaviazal uhradiť 36 mesačných leasingových splátok po 19 233,- Sk, neuhradil všetky dohodnuté splátky, v dôsledku čoho firma CAC Leasing Slovakia, a. s., Bratislava dňa 12. septembra 2003 odstúpila od leasingovej zmluvy, o čom sa dozvedel 8. novembra 2004 od Ing. K., vozidlo však nevrátil ani po odstúpení od zmluvy a naďalej ho v Prievidzi užíval.

Za to bol obvinený Bc. Z. M. odsúdený podľa § 249aa ods. 1 citovaného Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere šesť mesiacov, ktorého výkon bol podľa § 58 ods. 1 písm. a) a § 59 ods. 1 citovaného Trestného zákona podmienene odložený na skúšobnú dobu v trvaní pätnásť mesiacov.

Citovaný rozsudok o schválení dohody o vine a treste nadobudol so zreteľom na ustanovenia. § 334 ods. 5 Trestného poriadku právoplatnosť jeho vyhlásením, t. j. 10. januára 2007.

Okresný súd Prievidza 20. augusta 2007 predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie podané obvineným. Bc. Z. M. proti už citovanému právoplatnému rozsudku súdu Okresného súdu Prievidza.

Obvinený Bc. Z. M. v podanom dovolaní namietal, že jeho odsúdenie bolo bezdôvodné, pretože voči leasingovej spoločnosti nemal žiadne splátkové dlhy, čo môže doložiť písomným potvrdením. Keďže leasingová spoločnosť takého písomné potvrdenie doteraz nepredložila, bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu. Domáhal sa preto zrušenia napadnutého právoplatného rozsudku Okresného súdu Prievidza a oslobodenia spod obžaloby.

Toto písomné podanie obvineného Bc. Z. M. síce malo odstrániteľné nedostatky, predovšetkým nebolo urobené prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), avšak Najvyšší súd nepovažoval za potrebné postupovať podľa § 379 ods. 1 Trestného poriadku, t. j. nevyzval obvineného na ich odstránenie v stanovenej lehote, nakoľko preskúmaním spisu zistil (ako na to bude v ďalšom poukázané), že dovolanie bolo podané neoprávnenou osobou.

Dohoda o vine a treste je osobitným druhom konania podľa siedmej hlavy Trestného poriadku. Podstatou dohody o vine a treste je uzavretie obojstranne výhodnej dohody medzi prokurátorom na jednej strane a obvineným na strane druhej o spôsobe ukončenia trestnej veci, pričom takáto dohoda podlieha schváleniu súdu. Týmto konaním sa obvinený vzdáva práva na prerokovanie svojej veci pred nezávislým a nestranným súdom na hlavnom pojednávaní a trest nm súd uloží bez dokazovania viny.

Práve v dôsledku tohto osobitného konania, založeného na slobodnej vôli obvineného a prokurátora, prejavenej obvineným v konaní pred súdom na verejnom zasadnutí formou odpovedí na zákonom taxatívne stanovené otázky (§ 333 ods. 3 Trestného poriadku), sa obvinený, okrem iného, vzdáva aj práva podať proti rozsudku o schválení dohody o vine a treste riadny opravný prostriedok (odvolanie), čo je zakotvené v ustanovení § 333 ods. 3 písm. j) Trestného poriadku.

Podľa § 334 ods. 4 Trestného poriadku ak súd dohodu o vine a treste schváli, potvrdí to rozsudkom, ktorý verejne vyhlási. Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie ani dovolanie okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku.

Z dikcie citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že podanie dovolania proti rozsudku o schválení dohody o vine a treste je z pohľadu dovolacích dôvodov, upravených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, obmedzené na dôvod upravený v § 371 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku, t. j. ak bolo v trestnom konaní zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], resp. minister spravodlivosti podá dovolanie, okrem dôvodov uvedených v odseku 1, aj vtedy, ak napadnutým rozhodnutím bolo porušené ustanovenie Trestného zákona alebo Trestného poriadku o väzbe alebo podmiennečnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

So zreteľom na to, že siedma hlava Trestného poriadku, upravujúca o. i. konanie o dohode o vine a treste, vrátane ustanovenia § 334 ods. 4 Trestného poriadku, ktoré podanie dovolania pripúšťa (hoci z obmedzených dôvodov, ako už na to bolo poukázané) nerieši otázku, kto je osobou oprávnenou na podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania), musel Najvyšší súd pri riešení tejto otázky vychádzať z ustanovení ôsmej hlavy Trestného poriadku, ktorá v podrobnostiach upravuje podmienky pre podanie dovolania.

Trestný poriadok okruh osôb, oprávnených podať dovolanie, rieši v ustanoveniach § 369 ods. 1 až 5, podľa ktorých:

- právoplatné rozhodnutie súdu na podnet strany alebo na iný podnet napadne minister spravodlivosti z dôvodu uvedeného v § 371 (§ 369 ods. 1 Trestného poriadku),
- právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu môže dovolaním napadnúť z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1
 - a) generálny prokurátor proti ktorémukoľvek výroku,
 - b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka (§ 369 ods. 2 Trestného poriadku),

- osoba oprávnená podať dovolanie proti niektorému výroku napadnutého rozhodnutia môže podať dovolanie aj preto, že taký výrok nebol urobený (369 ods. 3 Trestného poriadku),
- ak sa týka rozhodnutie uvedené v § 368 ods. 1 viacerých osôb, možno dovolanie podať tiež len proti tej časti rozhodnutia, ktoré sa týka niektorej z týchto osôb (§ 369 ods. 4 Trestného poriadku),
- v prospech obvineného, s jeho výslovným písomným súhlasom, môže dovolanie podať aj príbuzný obvineného v priamom pokolení, jeho súrodenec, osvojiteľ, osvojenec, manžel alebo druh. Ak je obvinený mladistvý, osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony alebo osoba, ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, môže i proti vôli obvineného za neho v jeho prospech, podať dovolanie aj jeho zákonný zástupca alebo jeho obhajca (§ 369 ods. 5 Trestného poriadku).

Ustanovenie § 372 Trestného poriadku upravuje ďalšie podmienky na podanie dovolania, podľa ktorých oprávnené osoby, okrem ministra spravodlivosti, môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Obvinený a osoby uvedené v § 369 ods. 5 môžu podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal prokurátor alebo poškodený a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného.

Pre úplnosť treba dodať, že v posudzovanej veci nebolo potrebné sa zaoberať oprávnením ministra spravodlivosti podať dovolanie z dôvodov upravených v ustanovení § 371 ods. 2 Trestného poriadku, pretože obvinený Bc. Z. M. nebol vo väzbe a ani sa nerozhodovalo o jeho podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody.

Z uvedenej platnej právnej úpravy v konečnom dôsledku vyplýva, že proti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým rozhodol o schválení návrhu na dohodu prokurátora a obvineného o vine a treste, môže podať z dôvodov § 371 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku dovolanie iba minister spravodlivosti.

Obvinený Bc. Z. M. sa tým, že zákonom predpísaným spôsobom prejavil súhlas o schválení dohody o vine a treste, okrem iného, vzdal aj oprávnenia podať proti rozsudku súdu prvého stupňa riadny opravný prostriedok (§ 334 ods. 4 Trestného poriadku), v dôsledku čoho stratil aj oprávnenie podať proti takému rozhodnutie dovolanie (§ 369 ods. 2 Trestného poriadku a § 372 Trestného poriadku).

Podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak bolo podané neoprávnenou osobou. Najvyšší súd Slovenskej republiky v dôsledku uvedeného dovolanie obvineného Bc. Z. M. bez preskúmania veci na neverejnom zasadnutí odmietol.

59. ROZHODNUTIE

I. Ak páchatel' prijíma alebo žiada úplatok za to, že bude svojim vplyvom pôsobiť na výkon právomoci verejného činiteľa alebo na osobu, ktorá obstaráva veci všeobecného záujmu, dopúšťa sa trestného činu nepriameho úplatkárstva podľa § 162 ods. 1 Trestného zákona.*)

II. Ak ale taký páchatel' nemá reálny dosah na ovplyvnenie záležitostí, ktoré sľubuje a iba predstiera, že bude svojim vplyvom pôsobiť na výkon právomoci verejného činiteľa, prípadne na činnosť osoby, ktorá obstaráva veci všeobecného záujmu, ale pre vybavenie veci nepodnikne nič a ani to nemá v úmysle, dopúšťa sa trestného činu podvodu podľa § 250 Trestného zákona, prípadne jeho pokusu podľa § 8 ods. 1, § 250 Trestného zákona, ak o úplatok požiadal, ale neprijal ho.**)

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. apríla 2008, sp. zn. 1 Ndtš 1/2008)

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore o príslušnosť medzi Vyším vojenským súdom v Trenčíne a Špeciálnym súdom v Pezinku podľa § 22 Trestného poriadku rozhodol tak, že vecne príslušným súdom na konanie v prvom stupni v trestnej veci obžalovaného bývalého kpt. Mgr. T. D. je Vojenský obvodový súd Banská Bystrica.

Z o d ô v o d n e n i a :

Vojenský obvodný prokurátor v Banskej Bystrici podal 8. júna 2006 na obvineného kpt. Mgr. T. D. obžalobu pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s trestným činom vydierania podľa § 235 ods. 1 Trestného zákona v obidvoch prípadoch účinného do 1. januára 2006 na tom skutkovom základe, že v presne nezistený deň v mesiaci august roku 2005 telefonicky oslovil K. D., nar. X., trvalé bydliskom R. T., ul. S. X. a požiadal ho

*) Podľa Trestného zákona účinného od 1. januára 2006 ide o čin podľa § 336 ods.

**) Podľa Trestného zákona účinného od 1. januára. 2006 ide o čin podľa § 221.

o stretnutie v reštaurácii C, Ž., ul. K., kde sa stretli v priebehu nasledujúcich dvoch dní, pričom K. D. uviedol, že mu vie pomôcť vo vyšetrovanej veci vedenej na Okresnom riaditeľstve PZ, Úrade justičnej a kriminálnej polície Žilina pod č. ČVS: ORP-86/QEK-ZI-2005, kde je stíhaný z trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona, následne K. D. opäť telefonicky požiadaval o stretnutie v presne nezistený deň v mesiaci september 2005 pri obchodnom dome S. v Z. na B., kde po jeho príchode požadoval od D. sumu vo výške 500 000,- Sk za zbavenie problémov, ktoré má s políciou vo vyšetrovanej veci tým, že zabezpečí stratu vyšetrovacieho spisu a jeho vymazanie z evidencie, hoci vedel, že toto nemôže zabezpečiť, následne dňa 13. októbra 2005 po tom, ako D. nezaplatil požadovanú sumu, pod hrozbou násilia, že ublíži jeho manželke, dieťaťu, celej rodine, mu dal vypísať dve Manko zmenky, ako zábezpeku sumy vo výške 500 000,- Sk, pričom D. ich aj podpísal, následne uvedenú sumu telefonicky zvýšil s tým, že keď požadované peniaze v hotovosti zaplatí, obe zmenky budú zničené, čím spôsobil škodu K. D. minimálne vo výške 500 000,- Sk.

Vojenský obvodový súd Banská Bystrica rozsudkom z 3. júla 2007, sp. zn. 3 T 22/2006, podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku obžalovaného bývalého kpt. Mgr. T. D. spod obžaloby pre vyššie uvedený trestný čin oslobodil, keďže nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný.

Vyšší vojenský súd v Trenčíne, na podklade odvolania podaného vojenským obvodovým prokurátorom, na verejnom zasadnutí konanom 15. januára 2008 uznesením podľa § 321 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a podľa § 241 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku per analógiám postúpil vec Špeciálnemu súdu v Pezinku, ako súdu vecne príslušnému, na konanie v prvom stupni.

špeciálny súd v Pezinku uznesením z 26. marca 2008, sp. zn. PK 2T 6/2008, podľa § 241 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku v trestnej veci obžalovaného Mgr. T. D. vyslovil svoju nepríslušnosť na konanie a rozhodovanie a s poukazom na ustanovenie § 22 Trestného poriadku vec predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie sporu o príslušnosť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd najbližšie spoločne nadriadený sporiacim sa súdom (§ 22 Trestného poriadku), prejednal vzniknutý spor o vecnú príslušnosť a zistil, že príslušným súdom na vykonanie konania v prvom stupni v trestnej veci obžalovaného bývalého kpt. Mgr. T. D. bol Vojenský obvodový súd Banská Bystrica.

Podľa názoru Vyššieho vojenského súdu v Trenčíne pre naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu prijímania úplatku podľa § 160a ods. 1 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006, postačuje len preukázanie

súvislosti medzi obstarávaním vecí všeobecného záujmu a žiadosťou o úplatok vo všeobecnosti, a preto nie je nevyhnutné, aby páchatel sám konal vo veci, pre ktorú žiada úplatok. Podľa neho stačí, ak páchatel len žiada úplatok v súvislosti s obstarávaním vecí všeobecného záujmu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné uviesť, že už procesný postup, ktorý zvolil Vyšší vojenský súd v Trenčíne, bol nesprávny. V prípade, že Vyšší vojenský súd v Trenčíne zistil v žalovanom skutku trestný čin, na ktorého prejednanie vojenský obvodový súd nebol príslušný, mal na neverejnom zasadnutí podľa § 320 ods. 1 písm. a) s poukazom na ustanovenie § 280 ods. 1 Trestného poriadku napadnutý rozsudok zrušiť a postúpiť vec Špeciálnemu súdu v Pezinku.

Rovnako nesprávne sú však aj závery Vyššieho vojenského súdu v Trenčíne vo vzťahu k právnej kvalifikácii žalovaného skutku, a tým aj vo vzťahu k otázke vecnej príslušnosti súdu na konanie v prvom stupni v trestnej veci obžalovaného bývalého kpt. Mgr. T. D.

V tomto smere Najvyšší súd Slovenskej republiky si v plnom rozsahu osvojil nasledovnú argumentáciu Špeciálneho súdu v Pezinku.

Skutok obžalovanému kladený za vinu za žiadnych okolností a pri akomkoľvek vývoji dôkaznej situácie, ktorý prichádza do úvahy na základe doteraz nazhromaždených dôkazov, nemožno považovať za žiadny z trestných činov uvedených v treťom oddiele tretej hlavy druhej časti Trestného zákona účinného v čase spáchania skutku nazvanom „Korupcia“.

Treba zdôrazniť, že bolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že obžalovaný bývalý kpt. Mgr. T. D. v čase skutku, ktorý mal spáchať, pracoval ako starší referent — špecialista analytického odboru Úradu justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva PZ Žilina. Podľa výpovede vedúceho tohto oddelenia, svedka plk. JUDr. I. H. (č. 1. 391-397), analytické oddelenie spracúva správy, hlásenia a štatistické prehľady, zbiera a eviduje záznamy k záujmovým, osobám. Jeho pracovníci sa nikdy priamo nestretávajú s vyšetrovacími úkonmi a nemajú možnosť nijako ovplyvňovať vyšetrovanie v konkrétnych veciach.

Aj keby obžalovaný, bývalý kpt. Mgr. T. D., naozaj K. D. uviedol, že mu „vie pomôcť vo vyšetrovanej veci, vie zabezpečiť stratu vyšetrovacieho spisu a jeho vymazanie z evidencie“, nešlo by o skutočnosti a okolnosti, ktoré vie reálne ovplyvniť — jeho pracovná náplň mu takéto zásahy nijako neumožňovala. Obžalovaný, bývalý kpt. Mgr. T. D., teda mal sľubovať niečo, čo nemohol nijakým spôsobom splniť, ovplyvniť, pričom doterajšie výsledky dokazovania vylučujú, že by sa o toto čo len snažil (ani jeden z vypočutých svedkov policajtov, ktorí boli činní v trestnej veci K. D., prípadne v ďalších súvisiacich trestných veciach,

nepotvrdil, že by sa obžalovaný pokúšal do ich práce v smere, ako to naznačil K. D., zasahovať).

Z uvedeného vyplýva, že už v čase po podaní obžaloby bolo možné na základe objektívne overiteľných a nespochybniteľných faktov konštatovať, že obžalovaný mal K. D. sľubovať niečo, čo nijakým spôsobom nemohol ovplyvniť, pričom na túto skutočnosť poukázal aj prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry GP SR vo svojom pokyne zo dňa 10. januára 2006 (č. 1. 804-806). Na základe tohto pokynu došlo aj k prekvalifikovaniu skutku, ktorý bol obžalovanému kladený za vinu, a to podľa § 250 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006 a § 235 ods. 1 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006. Súd úvahy prokurátora, uvedené v tomto pokyne, považuje za správne a v konečnom dôsledku potom, za správny považoval aj postup prvostupňového vojenského súdu, pokiaľ svoju pôsobnosť a príslušnosť prijal a vecou sa zaoberal.

Rovnako podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky odvolací vojenský súd nesprávne poukazuje na to, že ustanovenie § 160a ods. 1, ods. 2 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006 vyžaduje len preukázanie súvislosti medzi obstarávaním veci všeobecného záujmu a žiadosťou o úplatok vo všeobecnosti.

Medzi úplatkom a obstarávaním veci všeobecného záujmu musí byť dostatočne konkrétna súvislosť. Preto takáto neoprávnená výhoda musí mať nielen vzťah k činnosti, ktorá spadá pod obstarávanie veci všeobecného záujmu, ale musí sa aj reálne týkať takejto činnosti u konkrétneho páchatel'a majúceho právomoc a príslušnosť priamo v tej veci, v ktorej sa úplatok žiada. Z tohto dôvodu páchatel'om môže byť len osoba, ktorá sa podieľa na obstarávaní veci všeobecného záujmu v predmetnej veci, pričom je jedno, či úplatok alebo iná nenáležitá výhoda plynie jemu alebo jeho pričinením tretej osobe.

Tvrdenie odvolacieho súdu, že „nie je nevyhnutné, aby páchatel' sám konal vo veci, pre ktorú žiada úplatok" je síce vo všeobecnosti pravdivé, avšak ak má byť uznaná vina za trestný čin podľa § 160a ods. 1, ods. 2 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006 (od 1. januára 2006 § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona), páchatel' musí mať minimálne reálny dosah na ovplyvnenie veci, ktoré ovplyvniť sľubuje. Ak takýto dosah len predstiera, nemôže

ísť o trestný čin prijímania úplatku, ale ide o trestný čin podvodu, prípadne ďalšie trestné činy tak, ako to bolo uvedené v podanej obžalobe.

Inak povedané, konštatovanie, že páchatel' sa podieľa na obstarávaní veci všeobecného záujmu, samo o sebe nepostačuje na to, aby pri vylákaní úplatku automaticky išlo o protislužbu, ktorá súvisí s obstaraním veci všeobecného záujmu. Takýto všeobecný vzťah k vysloveniu viny za tento trestný čin nepostačuje a treba

preukázať, že páchatel' má reálny a konkrétny dosah na ovplyvnenie záležitostí, ktoré ovplyvniť sľubuje. Ak takýto dosah len predstiera a takto úplatok „vyláka“, ide o trestný čin podvodu.

Treba ešte dodať, že ak by páchatel' „lákal“ úplatok za to, že bude svojím vplyvom pôsobiť na výkon právomoci verejného činiteľa, mohlo by ísť o trestný čin nepriamej korupcie podľa § 162 ods. 1 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006. V tomto prípade však z doteraz nazhromaždených dôkazov už v tomto štádiu konania možno konštatovať, že takýto priebeh udalostí je vylúčený. Ak by teda skutok mal prebehnúť tak, ako to tvrdí obžaloba, nemôže ísť ani o trestný čin nepriamej korupcie, resp. nič nenasvedčuje tomu, že by sa obžalovaný snažil veci súvisiace s K. D. u svojich kolegov nejako ovplyvniť. Ak teda by mal K. D. aj takéto niečo sľubovať, je nesporné, že opäť len predstieral, že niečo ide vykonať, pričom aj v takomto prípade ide o trestný čin podvodu tak, ako je to uvedené v pôvodne podanej obžalobe.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vychádzajúc z vyššie uvedených právnych úvah dospel k záveru, že vecne príslušným súdom na konanie a rozhodnutie v prvom stupni v trestnej veci obžalovaného bývalého kpt. Mgr. T. D. bol Vojenský obvodový súd Banská Bystrica. Keďže spor o vecnú príslušnosť vznikol medzi Vyšším vojenským súdom v Trenčíne a Špeciálnym súdom v Pezinku, Najvyšší súd Slovenskej republiky tento spor rozhodol tak, že zrušil uznesenie Vyššieho vojenského súdu v Trenčíne z 15. januára 2008, sp. zn. 5 To 22/2007, a vec mu vrátil, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Trestná vec obžalovaného, bývalého kpt. Mgr. T. D., sa tak vracia do štádia odvolacieho konania a povinnosťou Vyššieho vojenského súdu v Trenčíne bude opätovne prejednať a rozhodnúť o odvolaní obžalovaného bývalého kpt. Mgr. T. D. proti rozsudku Vojenského obvodového súdu Banská Bystrica z 3. júla 2007, sp. zn. 3T 22/2006.

60.

ROZHODNUTIE

I. Primátor mesta, ako jeden z dvoch štatutárov mesta oprávnených spoločne podpisovať faktúry, je pri rozhodovaní o podpísaní faktúry, na základe ktorej sa vykoná platba pre iný právny subjekt, verejným činiteľom.

II. Jednočinný súbeh trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1, ods. 2 Trestného zákona s trestným činom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 Trestného zákona je možný za predpokladu, že verejný činiteľ, ktorý v súvislosti s výkonom svojej právomoci prijal úplatok, zároveň poruší svoje povinnosti spôsobom a za podmienok stanovených v ustanovení § 158 ods. 1 Trestného zákona.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5. júna 2008. sp. zn. 1 Toš 16/2007)

Najvyšší súd Slovenskej republiky uvedeným uznesením podľa § 319 Trestného poriadku zamietol odvolanie obžalovaného Ing. J. P. proti rozsudku Špeciálneho súdu v Pezinku z 18. apríla 2007, sp. zn. PK 1 Tš 6/2006.

Z o d ô v o d n e n i a :

Rozsudkom samosudcu Špeciálneho súdu v Pezinku z 18. apríla 2007, sp. zn. PK-ITš 6/2006, bol obžalovaný Ing. J. P. uznaný za vinného z trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006 (ďalej len „Trestný zákon“) na tom skutkovom základe, že

dňa 7. novembra 2005 v presne nezistenom čase na Mestskom úrade v C. vo svojej kancelárii a dňa 10. novembra 2005 asi o 19.00 hod. v Z. v O. c. D. v C. v kaviarni, ako primátor a zároveň štatutárny orgán mesta C., najprv žiadal úplatok v bližšie neučenej výške, neskôr vo výške 1,5 milióna Sk pre seba od konateľa spoločnosti N., s. r. o., Ž. R. Ž. a za bezodkladné zaplatenie faktúr č. X. zo dňa 8. júla 2005, č. X. zo dňa 25. októbra 2005, č. X. zo dňa 25. októbra 2005, č. X. zo dňa 25. októbra 2005 a č. X. zo dňa 25. októbra 2005 v celkovej výške 29 852 969,50 Sk, vystavených touto spoločnosťou za vykonanie prác v prospech mesta Čadca na stavbe Priemyselný park Čadca-Svrčinovec, pričom dňa 18. novembra 2005 asi o 10.40 hod. v Z. na ulici V. O. pred budovou č. X. vo svojom osobnom

motorovom vozidle požadovaný úplatok od R. Ž. vo výške 1,5 milióna Sk v hotovosti prevzal.

Samosudca Špeciálneho súdu v Pezinku ho za to odsúdil podľa § 160a ods. 1 Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky, na výkon ktorého ho podľa § 39a ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do I. (prvej) nápravno-výchovnej skupiny.

Rovnako mu podľa § 53 ods. 1 Trestného zákona uložil aj peňažný trest vo výmere 500 000,- Sk (päťstotisíc) a podľa § 54 ods. 3 Trestného zákona pre prípad úmyselného zmarenia jeho výkonu náhradný trest odňatia slobody vo výmere 1 (jedného) roka.

Nakoniec mu podľa § 49 ods. 1 a § 50 ods. 1 Trestného zákona uložil aj trest zákazu činnosti výkonu povolania alebo funkcie v orgánoch samosprávy na dobu 5 (piatich) rokov.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie obžalovaný Ing. J. P., ktoré odôvodnil v osobitnom písomnom podaní prostredníctvom svojho obhajcu.

Obžalovaný Ing. J. P. v odôvodnení podaného odvolania opätovne zopakoval svoju obhajobnú argumentáciu prednesenú v predchádzajúcich štádiách trestného konania založenú na tvrdení, že svedkovi agentovi R. Z. bola istina vo výške 29 852 969,50 Sk riadne uhradená 11. novembra 2005. potom čo tento po 9. novembri 2005 doniesol riadne účtovné doklady namiesto dovtedy ním predložených preddavkových faktúr, čo potvrdili všetci kompetentní pracovníci Mestského úradu v Čadci.

Pokiaľ sa týka hotovosti vo výške 1,5 milióna Sk, s ktorou bol 18. novembra 2005 zadržaný, zotrval na svojom stanovisku, že išlo o sponzorský dar pre Futbalový klub Čadca a dva kostoly, ktorú okolnosť potvrdili jednak členovia výkonného výboru Futbalového klubu Čadca, ako aj ďalší nezávislí svedkovia. Podľa jeho názoru uvedenú skutočnosť potvrdzuje aj zabezpečený obrazovo-zvukový záznam, v rámci ktorého sa spomína zmluva o finančnom príspevku a skutočnosť, že tento pôjdu spoločne odovzdať tak, ako sa dohodli.

Na základe týchto dôkazov mal za to, že tvrdenia svedka agenta R. Ž. sú neobjektívne, tendenčné a ním produkované len a len v snahe zdiskreditovať jeho osobu, keďže tento odmietol uhradiť z dôvodu nevykonania prác, resp. nezabezpečenia investora ďalšie finančné prostriedky spoločnosti svedka agenta R. Ž., o čom svedčí aj ďalší dôkaz, a to „Otvorený list Čadčanom“, ktorý bol občanom tohto mesta doručený krátko pred komunálnymi voľbami.

Podaným odvolaním sa preto domáhal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnutý rozsudok a spod obžaloby ho oslobodil.

Podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom uvedeným v citovanom ustanovení zistil, že odvolanie proti rozsudku samosudcu Špeciálneho súdu podala procesná strana na to oprávnená, proti výrokom, proti ktorým odvolanie podať mohla, urobila tak v lehote ustanovenej v zákone.

Treba hneď úvodom uviesť, že vo vzťahu ku skutkovým zisteniam tvoriacim podstatu súdeného prečinu, je napadnutý rozsudok výsledkom konania, v ktorom sa postupovalo podľa Trestného poriadku a v ktorom nedošlo k žiadnym chybám, ktoré by mohli mať vplyv na objasnenie skutkového stavu veci, pokiaľ ide o zistenie, že sa predmetný skutok stal spôsobom popísaným vo výrokovej časti napadnutého rozsudku, že ho spáchal obžalovaný a že z jeho konania nastal tam uvedený následok.

Na takomto základe potom samosudca Špeciálneho súdu vyvodil z dôkazov skutkové zistenia, ktoré sú správne.

Vzhľadom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky v otázke skutkových zistení odkazuje na podrobne rozvedené dôvody rozsudku samosudcu Špeciálneho súdu, s ktorými sa v plnom rozsahu stotožňuje.

Rovnako Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní obsahu vyšetrovacieho a súdneho spisu dospel k záveru, že výrok o vine obžalovaného Ing. J. P. bol založený na presvedčivých dôkazoch, ktoré bez akejkoľvek pochybnosti vylučujú akúkoľvek inú alternatívu toho skutkového deja, ktorý bol na základe týchto dôkazov ustálený.

Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolacie námietky obžalovaného Ing. J. P. považuje za neopodstatnené.

Obhajobná argumentácia obžalovaného Ing. J. P., že mesto Čadca prostredníctvom jeho osoby odmietlo svedkovi R. Ž. preplatiť ním predložené preddavkové faktúry a urobilo tak až potom, čo ich dodatočne po stretnutí so zástupcami mesta Čadce, vrátane obžalovaného (teda po 9. novembri 2005), vymenil za riadne faktúry, ktorá okolnosť podľa názoru obžalovaného bola

príčinou diskreditácie jeho osoby zo strany tohto svedka, neobstojí, pretože táto obhajobná konštrukcia zo strany obžalovaného Ing. J. P. a jeho obhajcu začala byť realizovaná až ex post v snahe prispôbiť fakty dôkazom už zabezpečeným v čase zadržania obžalovaného.

Zabezpečené a vykonané listinné dôkazy totiž svedčia o tom, že Mestskému úradu v Čadci boli skutočne 25. októbra 2005 predložené štyri preddavkové faktúry, ktoré však ešte v ten istý deň boli vymenené za riadne faktúry a prostredníctvom, pošty odoslané na Mestský úrad v Čadci, kam boli doručené 3. novembra 2005, o čom svedčí kniha odoslanej pošty firmy N., s. r. o., Žilina a prezentačná pečiatka Mestského úradu v Čadci na spomínaných faktúrach, pričom jedna navyše (piata) bola tomuto úradu doručená už 24. augusta 2005.

Teda tvrdenie svedka R. Ž. o rozdelení faktúr na dve kopy na stretnutí 7., resp. 9. novembra 2005 korešponduje s vyššie uvedenými listinnými dôkazmi a naopak, vyvracia tvrdenia obžalovaného, ako aj svedkov Ing. J. H. a MUDr. J. M.

Pre záver, že zo strany obžalovaného a jeho obhajcu išlo len o ex post produkovanú obhajobnú argumentáciu, svedčí aj tá skutočnosť, že až po zadržaní obžalovaného boli firme svedka R. Z. vrátené a spochybnené dve preddavkové faktúry, konkrétne č. 3/05 a č. 8/05 (za prípravu pozemkov pod priemyselný park Svričovce a za získanie investora), ako aj zmenená výpoveď v tom čase pracovníka Mestského úradu v Čadci Ing. J. K. ohľadom týchto dvoch preddavkových faktúr.

Rovnako tak v prípade tvrdenia obžalovaného Ing. J. P., že v prípade sumy 1,5 milióna Sk, s ktorou bol 18. novembra 2005 zadržaný, išlo o sponzorský dar pre dva kostoly v Čadci a miestny futbalový klub, Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade vykonaných dôkazov dospel k záveru, že obžalovaný mal takéto „vysvetlenie“ pripravené dopredu, keďže krátko predtým bol na Okresnom súde Čadca zadržaný sudca pre podozrenie z rovnakej trestnej činnosti.

Pre záver, že išlo o dopredu pripravené vysvetlenie pre prípad „nejakých komplikácií“, ktorého obsah sa začal aj v tomto prípade naplňať až ex post, svedčia viaceré dôkazy, a to vyjadrenia správcov farností, zápisnica z rokovania výkonného výboru Futbalového klubu Čadca a napokon aj výpoveď svedka A. J.

Napokon pre záver, že v posudzovanej veci išlo jednoznačne o úplatok, svedčí aj spôsob a okolnosti, za ktorých obžalovaný Ing. J. P. prevzal od svedka R. Z. sumu 1,5 milióna Sk. Ide predovšetkým o tieto okolnosti:

- obžalovaný Ing. J. P. dňa 18. augusta 2005 v raňajších hodinách sedí a debatuje pri káve s viceprimátorom a prednostom úradu a ani slovom nespomenie, že vzápätí ma prevziať sponzorský dar vo výške 1,5 milióna Sk;
- opakovane telefonicky kontaktuje svedka R. Ž.;

- vyššie uvedenú sumu odmieta prísť prevziať do kancelárie firmy svedka R. Ž.;
- sumu 1,5 milióna Sk preberá na parkovisku v osobnom motorovom, vozidle bez akéhokoľvek zmluvného podkladu tak, že tieto peniaze sú mu odovzdané clo odkladacej skrinky.

Špeciálny súd však pochybil, keď vyššie uvedené konanie obžalovaného Ing. J. P. právne posúdil len ako trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1 Trestného zákona s odôvodnením, že v tomto prípade primátor Ing. J. P. „nebol v postavení verejného činiteľa s rozhodovacou právomocou, lebo tu len ako jeden z dvoch oprávnených štatutárov dal súhlas na zaplatenie faktúry.“

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je pre posúdenie tejto otázky právne irelevantné, či sa v danom prípade na preplatenie faktúry vyžadoval podpis najmenej dvoch, štatutárov mesta Čadce.

Podstatnou okolnosťou je, že samotný podpis primátora bol aktom obsahujúcim aj prvok rozhodovacej právomoci, keďže aj od rozhodnutia obžalovaného záviselo, či uvedenú faktúru podpíše a táto bude preplatená, alebo jej nepodpísaním spochybní jej výšku a firma N., s. r. o., Žilina sa bude musieť domáhať jej zaplatenia prostredníctvom žaloby na súde, resp. cestou arbitrážneho konania, keďže obžalovaný Ing. J. P. bez námietok, vykonané práce na priemyselnom parku Svrčinovec 25. októbra 2005 prevzal, čo potvrdil v osobitných protokoloch svojím podpisom.

Správne preto malo byť konanie obžalovaného Ing. J. P. po stránke objektívnej právne kvalifikované prísnejšie, a to ako trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1, ods. 2 Trestného zákona v jednočinnom súbehu s trestným činom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, teda tak, ako mu pôvodne vyšetrovateľ vznesol obvinenie.

Je potom logické, že aj uložený trest odňatia slobody bol obžalovanému Ing. J. P. uložený v rozpore so zákonom, keďže tento bol uložený síce v polovici trestnej sadzby vo výmere tri roky, ale v trestnej sadzbe jeden až päť rokov a správne mal byť ukladaný ako trest úhrnný podľa trestného činu z nich najprísnejšie trestného a rovnako v polovici trestnej sadzby, ale v tomto prípade tri až osem rokov.

Toto hmotnoprávne pochybenie Špeciálneho súdu však Najvyšší súd Slovenskej republiky nemohol napraviť pre nedostatok odvolania podaného špeciálnym prokurátorom v neprospech obžalovaného Ing. J. P.

Špeciálny súd nepochybil, keď na výkon uloženého trestu obžalovaného Ing. J. P. podľa § 39a ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do I. (prvej) nápravno-výchovnej skupiny.

Stavu veci a zákonu zodpovedá aj uloženie peňažného trestu spolu s náhradným trestom odňatia slobody a trest zákazu činnosti výkonu povolania alebo funkcie v orgánoch samosprávy.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z týchto dôvodov odvolanie obžalovaného Ing. J. P. podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné zamietol.

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach občianskoprávných,
obchodných a správnych

61.

ROZHODNUTIE

Príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia žalobcov a protiprávnym konaním žalovaného nie je daná, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama následkom protiprávneho konania žalovaného. O takýto prípad ide aj vtedy, ak poškodenie zdravia žalobcov bolo výsledkom ich reakcie na smrteľný úraz ich syna.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. januára 2007, sp. zn. 2 Cdo 73/2006)

Okresný súd Rimavská Sobota rozsudkom zo 16. mája 2005, e. k. RA 1 C 141/01- 68, uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcom spoločne a nerozdielne sumu 35 876,40 Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku a žalobu v prevyšujúcej časti zamietol. Žalobcom uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému trovy konania v sume 14 453,30 Sk na účet jeho advokáta a žalovaného zaviazal na zaplatenie sumy 1 790,- Sk súdneho poplatku na účet okresného súdu. Vychádzal zo zistenia, že žalovaný spôsobil dňa 17. septembra 1999 pri riadení osobného motorového vozidla pod vplyvom alkoholu dopravnú nehodu, pri ktorej bol ťažko zranený syn žalobcov M. K., ktorý na následky svojich zranení dňa 11. októbra 1999 zomrel. V súvislosti s touto udalosťou priznal žalobcom nimi uplatnenú náhradu škody predstavujúcu náklady na zriadenie pomníka v sume 20 000,- Sk, náklady na zakúpenie vecí potrebných na oblečenie nebohého syna žalobcov do truhly v sume 3 850,- Sk a náklady cestovných výdavkov pri návštevách syna žalobcov v nemocnici v Revúcej, Rožňave a Košiciach v sume 12 026,40 Sk. Ďalšie žalobcami uplatnené nároky spočívajúce v strate na zárobku počas práceneschopnosti žalobcu 1/ a žalobkyne 2/, v sťažení spoločenského uplatnenia žalobkyne 2/ a v strate na mzde žalobcu 1/ počas výsluchu na polícii, považoval za nedôvodné. K prvým dvom nárokom uviedol, že zodpovednosť žalovaného za túto škodu nie je daná, keďže chýba príčinná súvislosť medzi porušením, právnej povinnosti žalovaného a škodou. V danom prípade totiž poškodeným v dôsledku protiprávneho úkonu žalovaného neboli žalobcovia, ale ich nebohý syn. Okrem iného uviedol, že nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia je nárokom nemajetkovej povahy, je viazaný výlučne na osobu poškodeného a jeho smrťou zaniká. Zamietnutie nároku žalobcu 1/ na náhradu straty na mzde odôvodnil tým, že ak žalobca 1/bol v trestnom konaní vypočutý ako svedok, mal možnosť ušlú mzdu uplatniť v tomto konaní.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom zo 6. októbra 2005, sp. zn. 12 Co 224/05, na odvolanie žalobcov rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým zamietol žalobu, vo zvyšku potvrdil a výrok o náhrade trov konania zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcom trovy konania v sume 8 951,70 Sk do rúk advokáta žalobcov. Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Vo výroku rozsudku vyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Uviedol, že rozhodnutie okresného súdu, ktorým zamietol nárok žalobcov na náhradu škody spočívajúcu v strate na zárobku počas ich práceneschopnosti a v sťažení spoločenského uplatnenia žalobkyne 2/, je vecne správne. Stotožnil sa s jeho záverom, že u týchto nárokov chýba príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom žalovaného a škodou na strane žalobcov, ako jedného zo základných predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu. Uviedol, že pod príčinnou súvislosťou treba rozumieť požiadavku, aby medzi protiprávnym úkonom a škodou existoval vzťah príčiny a následku. Tento vzťah musí byť bezprostredný, nesmie ísť o vzťah sprostredkovaný. Keďže žalobcom škoda na zdraví nevznikla bezprostredne v súvislosti s protiprávnym konaním žalovaného, ale príčinou bola smrť ich syna (samotní žalobcovia uvádzali túto skutočnosť ako dôvod vzniku škody na zdraví), nebol naplnený jeden zo základných predpokladov pre priznanie týchto nárokov (§ 444, § 445 a nasl. Občianskeho zákonníka). Otázku, právneho posúdenia existencie príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním žalovaného a vzniknutou škodou u žalobcov považoval za otázku zásadného právneho významu. Na jej riešenie preto pripustil dovolanie (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podali včas dovolanie žalobcovia. Navrhli rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uviedli, že v súdnom spore bolo jednoznačne preukázané, že práceneschopnosť žalobcu 1/ bola zavinená konaním žalovaného a že žalobkyňa 2/ mala zabezpečené zamestnanie a len v dôsledku nezmyselnej smrti jej syna nemohla do zamestnania nastúpiť. U oboch žalobcov ide preto o škodu spočívajúcu v strate na zárobku, ktorú jednoznačne spôsobil žalovaný, a teda za vznik ktorej aj zodpovedá. To isté platí aj o nároku žalobkyne 2/ na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, s ktorým sa krajský súd dôsledne nevyporiadal.

Žalovaný považoval rozsudok krajského súdu za vecne správny, z ktorého dôvodu navrhol dovolanie žalobcov zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podali účastníci, konania proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 3 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcov nie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Pred samotným posúdením napadnutého rozsudku odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti považuje dovolací súd za potrebné upozorniť, že vyslovením prípustnosti dovolania (§ 238 ods. 3 O. s. p.) vymedzuje odvolací súd zároveň aj právnu otázku zásadného významu, pre vyriešenie ktorej v dovolacom konaní vytvoril priestor. Dovolanie v takomto prípade môže byť odôvodňované výlučne len nesprávnym právnym názorom, zaujatým v napadnutom rozhodnutí, a to práve v tej právnej otázke, ktorá viedla k pripusteniu dovolania. Dovolací súd sa potom obmedzuje len na tie dôvody dovolania, ktoré spadajú do rámca prípustného dovolacieho dôvodu [§ 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.].

Keďže v posudzovanej veci odvolací súd pripustil dovolanie proti svojmu potvrdzujúcemu rozsudku na otázku, či je daná existencia príčinnej súvislosti, medzi protiprávnym, úkonom žalovaného na jednej strane a vzniknutou škodou na zdraví žalobcov na druhej strane (žalobcovia žiadali odškodniť sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyne 2/ a stratu na ich zárobku) v prípade, ak bezprostrednou príčinou vzniku škody na zdraví bola smrť ich syna, dovolací súd sa, v súlade s dôvodmi uvedenými v dovolaní žalobcov, zaoberal v dovolacom konaní len riešením tejto právnej otázky. Ich námietkami, ktoré sa netýkali pripustenej dovolacej otázky, sa dovolací súd nemohol s poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania zaoberať.

Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

Podľa § 444 Občianskeho zákonníka pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia.

Podľa § 445 Občianskeho zákonníka strata na zárobku, ku ktorej došlo pri škode na zdraví, uhradzuje sa peňažným dôchodkom; pritom sa vychádza z priemerného zárobku poškodeného, ktorý pred poškodením dosahoval.

Jedným zo základných predpokladov vzniku všeobecnej zodpovednosti za škodu je, okrem porušenia právnej povinnosti, existencie škody a zavinenia, príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou. Tento predpoklad musí byť splnený bez ohľadu na to, či ide o povinnosť k náhrade škody vyvodzovanú zo zodpovednosti založenej na princípe zavinenia alebo na základe objektívnej zodpovednosti. Existencia tohto predpokladu, je nevyhnutná aj vtedy, ak sa uplatňuje škoda spôsobená na zdraví.

Subjekt môže byť zodpovedným za škodu len za predpokladu, že určitá skutočnosť, s ktorou je podľa Občianskeho zákonníka spojená zodpovednosť za

škodu, t. j. protiprávny úkon alebo zákonom kvalifikovaná zvláštna udalosť, škodu skutočne spôsobila. Príčinná súvislosť znamená, že medzi protiprávnym úkonom na strane jednej a škodou na strane druhej existoval vzťah príčiny a následku. Ako to správne uviedol krajský súd, vzťah príčiny a následku musí byť bezprostredný (priamy). Nepostačuje, ak tento vzťah je iba sprostredkovaný, t. j. ak následok škody už vzniknutej vyvolá ďalšiu škodu, ku ktorej však protiprávny úkon škodcu vôbec nesmeroval. Zákon totiž existenciu príčinnej súvislosti vyžaduje práve a len medzi protiprávnym úkonom a v súvislosti s ním vzniknutou škodou, a nie medzi udalosťou, ktorá je už následkom porušenia právnej povinnosti a ďalšou škodou.

V posudzovanej veci sa žalobcovia domáhali voči žalovanému náhrady škody na zdraví, ktorú utrpeli, keď sa dozvedeli o smrti svojho syna, ktorý na následky poranení spôsobených dopravnou nehodou zavinenu žalovaným zomrel. Obaja žalobcovia sa pod vplyvom tejto udalosti psychicky zrútili. Žalobca 1/ bol dlhšiu dobu práceneschopný a žalobkyňa 2/ musela byť hospitalizovaná v nemocnici na psychiatrickom oddelení. Jej liečba nebola ukončená, pričom sa predpokladá, že táto udalosť u nej vyvolá trvalé následky. Žiadali preto priznať odškodnenie, obaja náhradu za stratu na ich zárobku a žalobkyňa 2/ náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia.

Z uvedeného nepochybne vyplýva, ako to správne ustálil aj odvolací súd, že žalobcom nebola škoda na zdraví spôsobená priamo protiprávnym konaním žalovaného (žalobcovia neboli účastníkmi dopravnej nehody), ale k poškodeniu ich zdravia došlo až následne potom, čo sa dozvedeli o smrti svojho syna. To znamená, že poškodenie zdravia u žalobcov bolo výsledkom ich reakcie na smrteľný úraz syna. Žalobcami tvrdená príčina poškodenia ich zdravia tak spočíva v udalosti, ktorá je už sama následkom protiprávneho konania žalovaného, za ktorý následok (smrť M. K. ml.) žalovaný samozrejme zodpovedá (§ 427 a nasl. Občianskeho zákonníka). Príčinnú súvislosť medzi porušením právnej povinnosti žalovaného na jednej strane a tvrdeným poškodením zdravia žalobcov, ako priameho, bezprostredného následku protiprávneho úkonu na druhej strane, vyvodit' nie je možné. Protiprávny úkon žalovaného (spôsobenie dopravnej nehody) v žiadnom prípade nesmeroval k vzniku škody na zdraví žalobcov (žalobcovia neboli účastníkmi dopravnej nehody). Odvolací súd preto správne, v súlade so zákonom, dospel k právnenému názoru, že v posudzovanej veci absentuje jeden zo základných predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu, a to príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom žalovaného a vzniknutou škodou na zdraví na strane žalobcov. Žalobcovia sa teda podľa platnej právnej úpravy nemohli s úspechom domáhať odškodnenia ich ujmy na zdraví, ktorá im v dôsledku smrti ich syna zavinenej žalovaným nepochybne vznikla, formou žaloby o náhradu škody.

Keďže odvolací súd vyriešil právnu otázku, na ktorú pripustil dovolanie správne, dovolatelia nedôvodné namietali, že jeho rozhodnutie spočíva na

nesprávnom právnom posúdení veci. V konaní neboli zistené ani vady uvedené v § 237 O. s. p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalobcov podľa § 243b ods. 1 O. s. p. zamietol.

Žalovaný mal v dovolacom konaní úspech, preto mu patrí právo na náhradu trov konania proti žalobcom, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 4 veta prvá O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Žalovanému v dovolacom konaní síce trovy vznikli, ale neboli mu priznané. Na jeho podanie z 15. marca 2006 dovolací súd z hľadiska náhrady trov dovolacieho konania neprihliadol, keďže žalovaný nepožiadaval o priznanie trov dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O. s. p. v znení účinnom od 1. októbra 2004).

62.

ROZHODNUTIE

I keď pre vznik nároku na náhradu nákladov na výživu pozostalým je v zmysle § 448 ods. 1 Občianskeho zákonníka rozhodujúci stav, ktorý v pomeroch pozostalých a zomretého existoval v čase jeho smrti, treba pri porovnaní zmeny rozhodujúcich pomerov (§ 163 ods. 1 O. s. p.) zohľadňovať aj následné zmeny vo vývoji mzdovej úrovne, ktoré spočívajú vo zvýšení (valorizácii) priemerného zárobku toho, kto výživu poskytoval, alebo bol povinný ju poskytovať.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. júla 2007, sp. zn. 3 Cdo 326/2006)

Okresný súd Stará Ľubovňa rozsudkom z 25. októbra 2005, sp. zn. 2 C 43/2003-167, zmenil rozsudok Okresného súdu Stará Ľubovňa z 19. júna 2001, sp. zn. 4 C 415/2000, vo výroku o náhrade nákladov na výživu tak, že náhradu nákladov na výživu žalobkyne 1/ zvýšil zo sumy 950,-Sk mesačne na sumu 1 800,-Sk mesačne počnúc 1. januárom 2003 a žalovaného zaviazal platiť túto sumu žalobkyni 1/ mesačne vždy do 15. dňa toho-ktorého mesiaca vopred; náhradu nákladov na výživu žalobkyne 2/ zvýšil zo sumy 750,- Sk mesačne na sumu 1 600,- Sk mesačne počnúc 1. septembrom 2002 a žalovaného zaviazal platiť túto sumu žalobkyni 2/ mesačne vždy do 15. dňa toho-ktorého mesiaca vopred. Súd prvého stupňa ďalej žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyniam do 3 dní dlžnú náhradu nákladov na výživu, a to žalobkyni 1/ za obdobie od 1. januára 2003 do 25. októbra 2005 v sume 28 735,- Sk a žalobkyni 2/ za obdobie od 1. septembra 2002 do 25. októbra 2005 v sume 32 135,- Sk. Napokon vyslovil, že štát a žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania. Pri rozhodovaní vo veci samej vychádzal z toho, že otec oboch žalobkýň mal voči nim vyživovaciu povinnosť a jeho smrťou im vzniklo právo na náhradu nákladov na výživu v zmysle § 448 Občianskeho zákonníka; žalovanému vznikla tomu zodpovedajúca povinnosť. Od poslednej úpravy tejto náhrady pre (vtedy ešte maloleté) žalobkyne rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa z 19. júna 2001, č. k. 4 C 415/2000-17, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo 14. marca 2003, sp. zn. 3 Co 487/2001, sa zmenili pomery žalobkýň (poklesli príjmy ich rodiny, zvýšili sa výdavky na domácnosť, žalobkyňa 1/ pokračuje v štúdiu na vysokej škole, zvýšené výdavky si vyžaduje návšteva odborných lekárov, žalobkyňa 2/ študuje na strednej škole). Z hľadiska výpočtu náhrady nákladov na výživu považoval súd prvého stupňa za rozhodujúci čas smrti otca žalobkýň (rok 1988), kedy jeho mesačná mzda predstavovala 2 854,- Sk. Každoročným započítaním valorizácie sa ku koncu

roka 2002 zvýšila na 15 132,- Sk. Mesačná nemocenská dávka predstavovala 7 431,- Sk, sirotsky dôchodok oboch žalobkýň 3 628,- Sk, preto pri určovaní výšky náhrady nákladov na výživu bol súd viazaný rozmedzím od 0 Sk do 4 073,- Sk (15 132 Sk - 7 431 Sk - 3 628 Sk = 4 073 Sk). Vzhľadom na zistený skutkový stav dospel súd k záveru o opodstatnenosti požiadavky zvýšiť túto náhradu v prípade žalobkyne 1/ zo sumy 950,- Sk na 1 800,- Sk a v prípade žalobkyne 2/ zo sumy 950,- Sk na 1 600,- Sk. Súčet, týchto súm (3 400,- Sk) nepresahuje sumu 4 073,- Sk, do ktorej by ich zomretému otcovi patrila náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti (§ 447 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 448 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka).

Na odvolanie vedľajšej účastníčky Krajský súd v Prešove rozsudkom z 26. apríla 2006, sp. zn. 7 Co 240/2005, napadnutý rozsudok potvrdil, účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania a samostatným výrokom vyslovil, že proti jeho rozhodnutiu je prípustné dovolanie. Za základnú otázku odvolacieho konania považoval, či sa pri výpočte náhrady nákladov na výživu pozostalých má vychádzať z priemerného zárobku zomretého v čase smrti v jeho pôvodnej výške (2 854,- Sk) alebo valorizovanej výške (15 132,- Sk). Uviedol, že ak by priemerná mesačná mzda mala zostať nemennou konštantou a nebola valorizovaná od smrti otca žalobkýň až do podania žaloby, nebolo by možné (aj so zreteľom na vývoj cien a miezd) žiadnym matematickým prepočtom dospieť k zvýšeniu náhrady nákladov na výživu pozostalých. Preto uzavrel, že priemerný zárobok zomretého pre výpočet náhrady zvýšených nákladov na výživu žalobkýň treba valorizovať. Pokiaľ vedľajšia účastníčka poukázala na Opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 340/2002 Z. z. a č. 199/2003 Z. z., odvolací súd uviedol, že tieto opatrenia už v súčasnosti nie sú účinné;

1 keď sa na prípady náhrady nákladov na výživu pozostalým nevzťahovali, valorizáciu zárobku zomretého priamo nevyklúčovali. Prípustnosť dovolania •vyslovil s odôvodnením, že za otázku zásadného právneho významu považoval, „či je v súčasnosti prípustná valorizácia priemerného zárobku zomretého v čase smrti pre výpočet zvýšených nákladov na výživu pozostalým, podľa § 488 ods. 2 Občianskeho zákonníka" (pozn. dovolacieho súdu: odvolací súd mal. bezpochyby na myslí § 448 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Rozsudok odvolacieho súdu napadla dovolaním vedľajšia účastníčka. Uviedla, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil [§ 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.], lebo valorizoval priemerný zárobok zomretého v čase smrti (2 854,-Sk) až na 15 132,- Sk. Tento zárobok ale nebolo možné následne valorizovať,

lebo valorizácia uskutočňovaná pre oblasť pracovného práva sa týka výlučne výpočtu priemerného zárobku za účelom náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo invalidity priamo úrazom poškodenému zamestnancovi. Dovolateľka nesúhlasila s odvolacím súdom, že ak by priemerná

mesačná mzda nebola valorizovaná od jeho smrti do uplatnenia náhrady nákladov na výživu pozostalým, žiadnym matematickým prepočtom by nebolo možné dopracovať sa k výpočtu zvýšenia nákladov na výživu. Poukázala na to, že zmeny ekonomických pomerov zohľadňuje právny poriadok inak — reaguje na ne valorizáciou sirotských dôchodkov, ktoré poberajú aj žalobkyne; v tejto valorizácii dôchodkov sú zahrnuté aj zvýšené životné náklady. Na základe toho žiadala, aby dovolací súd zrušil tak napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj ním potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobkyne vo vyjadrení k dovolaniu vysvetlili sociálnu situáciu, v ktorej sa nachádzajú, podrobne popísali svoje výdavky a kriticky reagovali na postoj žalovaného k celej záležitosti.

Žalovaný sa stotožnil s dovolaním vedľajšej účastníčky. Žiadal, aby dovolací súd tomuto opravnému prostriedku vyhovel.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podala včas vedľajšia účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), za ktorú koná jej zamestnanec s právnickým vzdelaním (§ 241 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené.

Z o d ô v o d n e n i a :

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). Prípustnosť dovolania vedľajšej účastníčky vyplýva v danom prípade z § 238 ods. 3 O. s. p. V tomto ustanovení je odvolaciemu súdu zverené oprávnenie založiť výrokom rozsudku prípustnosť dovolania v prípade, že jeho rozhodnutie je zásadného právneho významu. Ak odvolací súd vysloví prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je dovolateľ oprávnený napadnúť jeho rozhodnutie len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to práve len v tej konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené. V dovolacom konaní potom predmetom posudzovania a riešenia môžu byť len právne otázky (na riešenie skutkových otázok dovolací súd nie je oprávnený a ani vybavený procesnými prostriedkami - pozri § 243a ods. 2, veta druhá O. s. p.). Vychádzajúc z toho dovolací súd v predmetnom dovolacom konaní nepreskúmal správnosť žiadneho skutkového záveru, ale ani správnosť tých právnych záverov, ktoré nesúvisia s otázkou zásadného právneho významu, pre ktorú bolo dovolanie pripustené (neskúmal preto napríklad, či a ako vzrástli príjmy a výdavky žalobkyní, dovolaciemu prieskumu nepodrobil ani správnosť jednotlivých matematických prepočtov súdov nižších, stupňov).

V dovolaní sa namieta, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci [§ 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.]. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Vzhľadom na odvolacím súdom vymedzenú otázku zásadného právneho významu sa dovolací súd zaoberal, posúdením správnosti, právnych záverov odvolacieho súdu len vo vzťahu k právnej úprave náhrady nákladov na výživu pozostalým, ktorá bola účinná pred 1. augustom 2004 (pred účinnosťou zákona č. 404/2004 Z. z.).

Občiansky zákonník v znení do účinnosti zákona č. 404/2004 Z. z. (ďalej len „Občiansky zákonník“) v rámci zodpovednosti za škodu upravuje aj odškodnenie v prípadoch poškodenia zdravia, negatívny dopad ktorého spôsobuje stratu poškodeného na zárobku (pozri § 445 až § 447 Občianskeho zákonníka) alebo stratu poškodeného na dôchodku (pozri § 447a Občianskeho zákonníka). Upravuje tiež odškodnenie v prípadoch tak závažného poškodenia zdravia, ktoré viedlo až k smrti toho, kto iným osobám. (Občiansky zákonník ich označuje za pozostalých) poskytoval výživu, alebo ju bol povinný poskytovať (pozri § 448 Občianskeho zákonníka).

V zmysle § 448 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa pri usmrtení uhrádzajú peňažným dôchodkom náklady na výživu pozostalým, ktorým zomretý výživu poskytoval, alebo bol povinný poskytovať. Náhrada nákladov na výživu patrí pozostalým, pokiaľ sa tieto náklady neuhrádzajú dávkami dôchodkového zabezpečenia poskytovanými z toho istého dôvodu. Podľa § 448 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa pri výpočte náhrady vychádza z priemerného zárobku zomretého; náhrada nákladov na výživu všetkých pozostalých nesmie však dovedna prevýšiť sumu, do ktorej by zomretému patrila náhrada za stratu na zárobku podľa ustanovenia § 447 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Pre vznik a rozsah tohto nároku pozostalých je rozhodujúci stav v čase smrti osoby, ktorá poskytovala výživu pozostalým, alebo im túto výživu bola povinná poskytovať. Nejde tu o spoločný nárok všetkých pozostalých, ale o individuálny nárok každého jednotlivého pozostalého (preto aj podmienky pre jeho vznik a trvanie treba posudzovať u každého z nich zvlášť). Výška náhrady nákladov na výživu má byť priamo úmerná výžive, ktorú zomretý poskytoval, alebo mal poskytovať pozostalým.. Keďže presná výška toho, čo pozostalý dostával na výživu zo zárobku zomretého sa takmer nedá zistiť, treba obdobne vziať do úvahy hľadiská, ktorými by sa súd riadil v prípade, keby rozhodoval o vyživovacej

povinnosti zomretého voči pozostalému. Pri rozhodovaní o tejto náhrade treba preto najskôr (podľa hľadísk zákona o rodine) vyriešiť otázku, akú výživu zomretý pozostalým poskytoval, alebo bol povinný poskytovať. Po jej vyriešení treba pristúpiť k skúmaniu celého komplexu skutkových okolností a zohľadniť tak schopnosti, možnosti a majetkové pomery zomretého, ako aj potreby pozostalých [vzhľadom na podstatu právnej otázky, pre ktorú dovolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, sa dovolací súd nezaoberal všetkými otázkami, vyriešením ktorých je inak vo všeobecnosti podmienené rozhodnutie o nároku na náhradu na výživu pozostalým, ale sa zaoberal len čiastkovou otázkou, či pod priemerným zárobkom zomretého, z ktorého sa vychádza pri výpočte náhrady nákladov na výživu pozostalým (pozri § 448 ods. 2 Občianskeho zákonníka), treba rozumieť priemerný zárobok valorizovaný alebo nevalorizovaný].

Vyriešenie odvolacím súdom nastolenej otázky súvisí s problematikou podmienok, za ktorých môže súd zmeniť právoplatný rozsudok. V zmysle § 163 ods. 1 O. s. p. môže súd na návrh zmeniť rozsudok odsudzujúci na plnenie v budúcnosti zročných dávok alebo na plnenie v splátkach, ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie dávok alebo splátok; zmena rozsudku je prípustná od času, keď došlo k zmene pomerov. Pri rozhodovaní súdu o zmene právoplatného rozsudku odsudzujúceho na plnenie v budúcnosti zročných dávok nejde o nové určovanie výšky týchto dávok, ale o porovnanie okolností v čase pôvodného rozhodovania o priznaní opakujúcich sa dávok s neskoršími okolnosťami za účelom posúdenia, či sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a trvanie už prisúdených opakujúcich sa dávok. V prejednávanej veci súdy nižších stupňov založili svoje rozhodnutia na závere o tom, že boli splnené zákonné podmienky, za ktorých možno zmeniť právoplatný rozsudok, odsudzujúci na plnenie v budúcnosti zročných dávok (§ 163 ods. 1 O. s. p.).

Pri posudzovaní, či došlo v porovnaní so stavom, keď bol žalobkyniam priznaný peňažný dôchodok na úhradu nákladov na výživu pozostalých, k podstatnej zmene okolností, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a trvanie tohto dôchodku (§ 163 ods. 1 O. s. p.), bolo potrebné mať na zreteli účel ustanovenia § 448 Občianskeho zákonníka. Z totožnosti účelu tohto ustanovenia a ustanovenia § 447 Občianskeho zákonníka vyplýva, že právne postavenie tých, ktorým bola výživa poskytovaná, nemôže závisieť od stupňa poškodenia zdravia poskytovateľa výživy. Ich právne postavenie preto nemôže byť odlišné v prípade, keď poskytovateľ výživy zomrel, a v prípade, že následkom poškodenia zdravia nezomrel, ale poberal náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti (pri uznaní invalidity). Ak má byť zachovaná rovnosť právneho postavenia týchto osôb, musí byť aj spôsob stanovenia priemerného zárobku (poskytovateľa výživy) na účely výpočtu náhrady nákladov na výživu pozostalých

rovnaký ako v prípade jeho stanovenia na účely výpočtu náhrady za stratu na zárobku. Zmeny, ktoré nastali vo vývoji mzdovej úrovne, majú preto vplyv nielen na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, prípadne na náhradu za stratu na zárobku pri uznaní invalidity, ale i na náhradu nákladov na výživu pozostalým. Pokiaľ úprava podmienok, výšky alebo spôsobu náhrady za stratu na zárobku patriaca po skončení pracovnej neschopnosti v zmysle § 447 Občianskeho zákonníka je založená na zvýšení (valorizácii) priemerného zárobku poškodeného, treba z takto zvýšeného (valorizovaného) priemerného zárobku vychádzať aj pri výpočte náhrady nákladov na výživu pozostalým (§ 448 ods. 2 Občianskeho zákonníka). V súvislosti s tým treba dodať, že podľa § 447 ods. 3 Občianskeho zákonníka môže vláda Slovenskej republiky vzhľadom na zmeny, ktoré nastali vo vývoji mzdovej úrovne, upraviť nariadením podmienky, výšku a spôsob náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri invalidite, a že takáto úprava bola prijatá napríklad nariadeniami vlády Slovenskej republiky č. 128/1992 Z. z., č. 312/1997 Z. z., č. 220/1999 Z. z., č. 277/2000 Z. z., č. 310/2001 Z. z., č. 388/2002 Z. z., č. 26S/2003 Z. z.

Z vyššie uvedených dôvodov zaujal dovolací súd názor, že i keď je pre vznik nároku na náhradu nákladov na výživu pozostalým v zmysle § 448 ods. 1 Občianskeho zákonníka rozhodujúci stav, ktorý v pomeroch pozostalých a zomretého existoval v čase jeho smrti, treba pri porovnaní zmeny rozhodujúcich pomerov (§ 163 ods. 1 O. s. p.) zohľadňovať aj následné zmeny vo vývoji mzdovej úrovne, ktoré spočívajú vo zvýšení (valorizácii) priemerného zárobku toho, kto výživu poskytoval alebo bol povinný ju poskytovať, lebo aj zmena rozsahu jeho schopností a možností má vplyv na rozsah výživného a je významná z hľadiska rozsahu nákladov na výživu pozostalých. Pokiaľ teda odvolací súd založil svoje rozhodnutie na (čiastkovom) právnom názore, že pri výpočte náhrady nákladov na výživu pozostalým v zmysle § 448 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa vychádza z valorizovaného priemerného zárobku zomretého v čase smrti, dovolací súd sa s jeho právnym názorom stotožňuje.

Otázku, pre ktorú bola vyslovená prípustnosť dovolania, teda odvolací súd vyriešil správne, i keď sa pri zisťovaní výšky valorizovaného priemerného zárobku zomretého dopustil nesprávnosti v tom, že namiesto občianskoprávnej úpravy valorizácie priemerného zárobku zomretého (pozri vyššie uvedené nariadenia vlády Slovenskej republiky) v tejto občianskoprávnej veci aplikoval pracovnoprávnu úpravu (pozri opatrenia Ministerstva práce a sociálnych vecí uvedené v znaleckom posudku znalca Ing. R. B. z 15. septembra 2005 — č. 1. 4 a 5 súdneho spisu), predsa len jeho pochybenie neznamenalo takú nesprávnosť, pre ktorú by bolo potrebné napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť — ročná valorizácia priemerného zárobku zomretého v rozhodujúcich rokoch, ktoré nasledovali po vydaní rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa z 19. júna 2001,

sp. zn. 4 C 415/2000, a Krajského súdu v Prešove zo 14. marca 2002, sp. zn. 3 Co 487/2001, bola totiž tak v občianskoprávnej úprave, ako aj v pracovnoprávnej úprave rovnaká.

Z týchto dôvodov je zrejmé, že dovolateľka neopodstatnene napadla rozsudok odvolacieho súdu, ktorý v právnej otázke zásadného významu, pre ktorú bolo pripustené dovolanie, nespočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd preto jej opravný prostriedok zamietol podľa § 243b ods. 1 O. s. p.

V dovolacom konaní úspešným žalobkyniam 1/ a 2/ vzniklo právo na náhradu trov tohto konania (§ 243b ods. 4 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Dovolací súd im nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nežiadali rozhodnúť o priznaní trov dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O. s. p. v znení zákona č. 273/2007 Z. z.).

63.

ROZHODNUTIE

Údaj o dátume vystavenia zmenky nemusí byť pravdivý, ale musí byť dodržaná vnútorná logika zmenky.

Dôkazné bremeno o splnení, resp. čiastočnom splnení zmenkového záväzku, je plne na zmenkovom dlžníkovi.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2005, sp. zn. 1 M Obdo V 13/2004)

Krajský súd v B. rozsudkom zo 6. marca 2002 ponechal zmenkový platobný rozkaz, vydaný 9. mája 2001, v platnosti v časti o zaplatenie zmenkovej istiny 2 300 000,- Sk so 6 % úrokom od 1. mája 1999 do zaplatenia, zmenkovú províziu 7 667,- Sk a trov konania v sume 59 648,- Sk. Vo zvyšku zmenkový platobný rozkaz zrušil a konanie v časti o zaplatenie 600 000,- Sk zastavil.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že predmetom konania je vlastná zmenka žalovaného, ktorou sa zaviazal zaplatiť istinu 3 500 000,- Sk dňa 30. apríla 1999. Zmenka mala byť vystavená 18. mája 1998. Podľa § 75 zmenkového a šekového zákona (zákon č. 191/1950 Zb.) vlastná zmenka má obsahovať údaj splatnosti a miesto vystavenia zmenky. Aj v prípade, ak by žalovaná zmenka neobsahovala dátum splatnosti, nemalo by to za následok jej neplatnosť, pretože by podľa § 76 ods. 2 zmenkového a šekového zákona platila zákonná domnienka, že je splatná na videnie. Nejde teda o obligatórnu náležitosť zmenky. Pokiaľ ide o údaj o dátume vystavenia zmenky, zákon nevyžaduje, aby tento údaj zodpovedal skutočnosti. Stačí, že na zmenke je uvedený možný dátum, kedy zmenka mohla byť teoreticky vystavená. Aj v prípade, keby na žalovanej zmenke v čase jej podpisu nebolo uvedené miesto jej vystavenia, platila by zákonná domnienka, že bola vystavená v mieste uvedenom pri mene vystaviteľa, čo je v danom prípade miesto uvedené pri podpise žalovaného na zmenke. Navyše, žalovaný nepredložil žiadny dôkaz o tom, že namietané údaje na zmenke neboli v čase, keď žalovaný zmenku podpisoval. Súd preto formálnoprávne námietky žalovaného považoval za právne irelevantné. Vo vzťahu ku kauzálnym námietkam ku zmenke, týkajúcich sa spôsobu vzniku zmenkovej istiny a jej úhrady, súd vychádzal zo zmenkovoprávnej zásady, že dôkazné bremeno je plne na strane zmenkového dlžníka. Žalovaný nevyvrátil tvrdenia žalobcu o spôsobe vytvorenia zmenkovej istiny. Nepredložil dôkaz, že žalobcovi uhradil 1 000 000,-Sk, o ktorej čiastke žalobca tvrdí, že je súčasťou zmenkovej istiny, nepredložil ani dôkaz, že mu uhradil ďalšiu čiastku v hotovosti

500 000,- Sk a že platby z roku 1998 na účet žalobcu sa vzťahujú ku zmenkovej istine. Pokiaľ sú jeho tvrdenia pravdivé, mal trvať na podpise zmenky, aby boli na nej vyznačené jeho platby, ktoré na zmenku uhradil.

Na odvolanie žalovaného Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, rozsudkom z 24. júna 2003, č. k. 1 Obo 186/02-86, napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovanému uložil zaplatiť žalobcovi 39 330,- Sk náhrady trov odvolacieho konania.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že zmenka mala byť vystavená 18. mája 1998. Ide o spor medzi prvým majiteľom zmenky a jej priamym dlžníkom, keď podľa § 17 zmenkového a šekového zákona sú prípustné aj tzv. kauzálne námietky, súvisiace s príčinnou kauzou vystavenia zmenky. Súd prvého stupňa sa zaoberal všetkými námietkami vznesenými žalovaným v písomných námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu. Rovnako ako v námietkach, aj v odvolaní žalovaný tvrdí, že predmetnú zmenku vysporiadal do sumy 3 400 000,- Sk a zostatok vo výške 100 000,- Sk považuje doteraz za nevysporiadaný. Žiaden z dôvodov, ktorý žalovaný uviedol v námietkach proti platobnému rozkazu, ho nezabavuje povinnosti zaplatiť zmenkovú istinu. Dôkazné bremeno o tom, že zmenková suma bola zaplatená, ťaží žalovaného. Žalovaný v tomto smere neunesol dôkazné bremeno. Zmluva o postúpení pohľadávky vo výške 3 000 000,- Sk nie je dôkazom o platbe sumy 500 000,- Sk, ktorú podľa tvrdení žalovaného mal uhradiť v hotovosti žalobcovi. Platba vo výške 200 000,- Sk z 3. decembra 1999 bola žalobcom započítaná do sumy 600 000,- Sk, vzťahuje sa ku zmenečnej istine a v tejto časti vzal žalobca žalobu späť a znížil zmenkovú istinu. V tejto časti súd konanie zastavil. Ďalších 200 000,- Sk sa predmetnej zmenky netýka, išlo len o krátkodobú pôžičku poskytnutú žalovanému žalobcom v sume 1,5 mil. Sk a suma 200 000,- Sk predstavovala dohodnutý úrok, ktorý žalovaný zaplatil.

Odvolací súd, rovnako ako súd prvého stupňa, nepovažoval za relevantné pre výsledok sporu vypočítať v rámci dokazovania navrhnutých svedkov.

V tomto sa stotožnil s dôvodmi rozhodnutia prvostupňového súdu. Žalovaný nevyvrátil tvrdenia žalobcu o spôsobe vytvorenia zmenečnej istiny, nepredložil dôkaz, že platby, ktoré žalobcovi, uhradil, sa vzťahujú ku zmenkovej istine. Z uvedených dôvodov napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Proti tomuto rozhodnutiu podal dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Žiadal rozsudok súdu prvého stupňa v časti., ktorou bol zmenkový platobný rozkaz ponechaný v platnosti, v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu zrušiť, a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Nesúhlasí so závermi súdov oboch stupňov, že žalovaný nepreukázal, že by došlo z jeho strany, hoci len sčasti, k splneniu záväzku, ktorý vyplýval pre neho zo zmenky. Súd sa uspokojili

len s tvrdením žalobcu, že rôzne sumy boli plnené žalovaným buď ako úrok zo zmenky, alebo z iného obchodného vzťahu. Súdny však nevysvetlili vo svojich dôvodoch, prečo vykonané platby na uvedené účty, ktoré žalovaný sám uviedol na spornej zmenke, nepovažovali za plnenie vyplývajúce zo zmenky. Keďže žalobca v celom konaní neuviedol konkrétne obchody a tieto nevydokladoval, či už predložením zmlúv, faktúr, atď., nebolo možné bez ďalšieho považovať platby vykonané na číslo účtu uvedené na zmenke za platby súvisiace s touto zmenkou. Ďalej v konaní žalovaný namietal, že ide o neplatnú zmenku, pretože údaj o čase vystavenia zmenky chýbal, taktiež miesto vystavenia a jej splatnosť. Tvrdenie žalovaného, že ide o neplatnú zmenku, podporuje aj skutočnosť, že zmenka je vyhotovená na predtlačí z roku 1998, ale dátum jej vystavenia je 18. máj 1997. Z toho vyplýva, že zmenka s týmto dátumom vystavenia nemohla byť vydaná, keď tlačivo pochádza z roku 1998, a teda jej vystavenie nebolo reálne časovo možné. Preto je vzhľadom na uvedené daný dôvod na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e, § 243f písm. c) O. s. p. a vyžaduje si to ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania, ktorú nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 4 O. s. p.), po zistení, že mimoriadne dovolanie bolo podané včas a že smeruje proti rozhodnutiam, proti ktorým je tento mimoriadny opravný prostriedok prípustný, mimoriadne dovolanie prejednal a po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie nie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Argumentácia generálneho prokurátora v mimoriadnom dovolaní a žalovaného v námietkach podaných proti zmenkovému platobnému rozkazu sa týka zániku záväzku zo zmenky jeho zaplatením a absolútnej neplatnosti zmenky z dôvodu chýbajúcich, údajov o mieste a dátume vystavenia zmenky.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný je výstavcom vlastnej zmenky, je teda priamym dlžníkom. Podstatu splnenia záväzku zo zmenky vyjadruje ustanovenie § 40 ods. 3 zákona č. 191/1950 Zb. zmenkového a šekového. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že zmenka je tzv. výplatný cenný papier, teda dlžník platí na zmenku pri jej splatnosti a pri jej súčasnom vydaní majiteľom. Ide teda o platenie proti zmenke, opatrenej potvrdením o zaplatení. Zmenka môže byť zaplatená aj čiastočne. Ak majiteľ zmenky prijme čiastočné plnenie, v tomto rozsahu záväzok zo zmenky zanikne, preto aj v takomto prípade by zmenka mala byť opatrená doložkou o čiastočnom platení. Ak dlžník napriek tomu, že úplne alebo čiastočne uspokojil zmenkového veriteľa, si nevyžiadal kvitovanú zmenku späť alebo

nepožiadal o vyznačenie čiastočnej platby na zmenke, takýto jeho postup je veľmi riskantný a vydáva sa napospas zmenkovému veriteľovi. Treba súhlasiť s názorom súdu prvého stupňa, že dôkazné bremeno o splnení, resp. čiastočnom splnení zmenkového záväzku, je potom plne na zmenkovom dlžníkovi. Žalovaný dôkazné bremeno neuniesol. Z dokladov o platení rôznych peňažných hotovostí na účet žalobcu vzhľadom na rôznosť právnych vzťahov v rokoch 1997 a 1998 medzi účastníkmi, ako to vyplýva z vyjadrenia žalobcu (na č. 1. 32), nevyplýva, že bolo plnené na predmetný zmenkový záväzok.

Preto súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd, dospeli k správne mu záveru, že zmenkový záväzok v časti zmenkovej istiny 2 300 000,- Sk trvá.

Námietku generálneho prokurátora, týkajúcu sa absolútnej neplatnosti zmenky z dôvodu, že chýbali údaje o čase a mieste vystavenia zmenky a že ide o neplatnú zmenku, ktorú neplatnosť podporuje skutočnosť, že zmenka je vyhotovená na predtlačí z roku 1998, ale dátum jej vystavenia je 18. máj 1997, považoval do volací súd taktiež za nedôvodnú. S touto otázkou sa v potrebnom rozsahu vyporiadal súd prvého stupňa. Dátum vystavenia zmenky je v každom prípade údaj významný a zákon s ním spája lehoty, ktoré práve od tohto okamžiku začínajú. Údaj o dátume, kedy bola zmenka vystavená, však nemusí byť pravdivý, je tu možná určitá simulácia, pri ktorej by však mala byť dodržaná vnútorná logika zmenky, teda malo by ísť o údaje možné. Hlavne by nemala predchádzať splatnosť zmenky jej vystaveniu, a to ani omylom spôsobeným pri vystavovaní zmenky. Preto dátum uvedený na predtlačí je z tohto hľadiska irelevantný. Pokiaľ ide o miesto vystavenia, platí v prípade jeho absencie zákonná domnienka, že zmenka bola vystavená v mieste uvedenom pri mene výstavcu (§ 76 ods. 4 zmenkového a šekového zákona).

Na základe uvedených dôvodov dovolací súd podľa ustanovenia § 243i ods. 2 v spojení s ustanovením § 243b ods. 1 O. s. p. mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora zamietol.

V dovolacom konaní žalobcovi trovy nevznikli, preto mu dovolací súd ich náhradu nepriznal.

64.

ROZHODNUTIE

Vydražiteľ, ktorému bol v exekučnom konaní udelený príklep a zaplatil najvyššie podanie, nadobudol vlastníctvo k vydraženým veciam. Takto nadobudnuté vlastnícke právo nemôže byť dotknuté ani prípadnými vadami exekučného konania.

Správnosť postupu v exekučnom konaní môže byť na podnet účastníkov s účinkami pre exekučné konanie skúmaná len v rámci tohto konania, v rozsahu a prostriedkami stanovenými predpisom upravujúcim toto konanie.

(Rozsudok Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky z 26. mája 2005, sp. zn. 1 Obdo V 2/2004)

Dovolaním napadnutým rozsudkom Najvyšší súd Slovenskej republiky, rozhodujúc o odvolaní žalobcu, potvrdil rozsudok krajského súdu z 24. júla 2002, č. k. 35 Cbi 212/01-26, a žalobcovi nepriznal náhradu trov konania. Uvedeným rozsudkom súd prvého stupňa vyhovel žalobe a uložil žalovanému, ako správcovi konkurznej podstaty, aby zo súpisu konkurznej podstaty vylúčil vymenované hnutelné veci (10 obrábacích strojov).

V odôvodnení rozsudku, rovnako ako súd prvého stupňa, uviedol, že udelením príklepu v exekučnom konaní a zaplatením ceny vecí, prešlo vlastníctvo k sporným hnutelným veciam na vydražiteľa. Za neopodstatnenú považoval námietku žalovaného, že exekúcia neprebehla v súlade s ustanoveniami zákona č. 233/1995 Z. z. (ďalej len „Exekučný poriadok“), preto nedošlo k platnému prechodu vlastníckeho práva. Exekučný poriadok dáva povinnému celý rad procesných prostriedkov, ktoré mu umožňujú účinne sa brániť proti exekúcii vykonávanej v rozpore so zákonom (okrem iného námietky proti nariadeniu exekúcie, zastavenie neprípustnej exekúcie). V exekučnom konaní nadobúda tretia osoba dobromyseľne vlastnícke právo k vydraženým veciam, preto zákonodarca v § 61 Exekučného poriadku vylúčil možnosť navrátenia do predošlého stavu.

Odvolací súd pripustil proti rozsudku dovolanie podľa § 238 ods. 3 písm. a) O. s. p., keďže ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Dovolanie pripustil na riešenie otázky, či porušenie ustanovení Exekučného poriadku o exekúcii predajom hnutelných vecí môže byť dôvodom pre zmenu výsledku dražby, resp. či výsledok dražby môže byť predmetom preskúmania súdom v inom, než v exekučnom konaní.

Rozsudok nadobudol právoplatnosť 11. novembra 2003.

Proti rozsudku podal dovolanie žalovaný. Rovnako, ako v odvolaní uviedol, že exekúcia neprebehla v súlade so zákonom. Exekútor V. K. vykonával exekúciu v rozpore s ustanoveniami Exekučného poriadku, v dôsledku čoho nemohlo dôjsť k udeleniu príklepu podľa § 125 ods. 5 Exekučného poriadku a následne ani nemohli vzniknúť s príklepom spájané následky - nadobudnutie vlastníckeho práva k vydraženým veciam. Keďže k prechodu vlastníctva nedošlo, nie je ani čo vracať do predošlého stavu a aplikácia § 61 preto neprichádza do úvahy. Ópadca je nepretržite vlastníkom vecí, preto bol správny postup správcu podstaty, keď veci zahrnul do súpisu podstaty. Exekútor sa pri výkone exekúcie dopustil viacerých pochybení. Vypracoval písomnosť nazvanú „Súpis hnutel'ných vecí podliehajúcich exekúciu“, podľa ktorej súpis vykonal u povinného 25. novembra 2000. V skutočnosti v uvedený deň povinného nenavštívil, čo sa dá zistiť z knihy návštev. Exekútor bol povinný zabezpečiť vykonanie odhadu ceny spísaných vecí znalcom a povinného upovedomiť o výške určenej ceny. Upovedomenie malo byť povinnému doručené 11. decembra 2000. V skutočnosti ešte v uvedený deň znalecký posudok nebol vypracovaný, keďže znalec sa do podniku povinného dostavil po prvýkrát 5. januára 2001, čo tiež možno preukázať. V § 114a a § 115 Exekučného poriadku je stanovené poradie vecí, ktoré môžu byť postihnuté exekúciou. V exekúcii sa má postupovať tak, aby sa ňou neohrozila podnikateľská činnosť podnikateľa nad nevyhnutnú mieru. V skutočnosti exekútor túto podmienku nerešpektoval, keď predal veci, ktoré povinný priamo potreboval k podnikaniu, pričom neprejavil záujem o množstvo ďalších hnutel'ných a nehnuteľných vecí, ktoré povinný vlastnil. Predaj vecí bol aj v rozpore s morálnymi zásadami, keďže postihoval niektoré kovoobrábacie stroje, ktoré potreboval povinný na uchovanie výroby, ku ktorej sa zaviazal zmluvou uzavretou so Slovenskou republikou. Okrem toho exekútor 28. novembra 2000 uzavrel s povinným dohodu o splátkach, ktorú povinný riadne plnil a ku dňu dražby uhradil všetky splatné splátky. Exekútor je štátom určenou a splnomocnenou osobou na vykonávanie núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí. Výkon môže uskutočniť len postupom a spôsobom, ktorý určuje Exekučný poriadok. Postupom, ktorý je s ním v rozpore, nemožno udeliť príklep, ktorý by mal účinky prechodu vlastníckeho práva k draženým veciam povinného. Je bez významu, či vydražiteľ bol dobromyseľný. Dobromyseľnosť môže byť právne významná len v prípade nadobudnutia vlastníctva vydržaním. Z uvedených dôvodov žiadal napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Žalobca sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom [§ 238 ods. 3

písm. a) O. s. p.] bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že žalovaným napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je správny.

Z o d ô v o d n e n i a :

Ustanovením § 238 ods. 3 písm. a) O. s. p. je odvolaciemu súdu zverené oprávnenie založiť výrokom rozsudku prípustnosť dovolania v prípade, ak toto rozhodnutie je zásadného právneho významu. Ak odvolací súd vysloví prípustnosť dovolania, je dovolateľ oprávnený napadnúť jeho rozhodnutie len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to práve len v tej konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené. Tým je daný aj rozsah, v akom môže dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu preskúmať.

Exekúcia je jedným zo spôsobov núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí. Na rozdiel od výkonu rozhodnutia podľa Občianskeho súdneho poriadku, tento spôsob núteného výkonu nezabezpečuje štát priamo svojimi orgánmi (súdmi), ale prostredníctvom fyzickej osoby — exekútora. Štát tak zákonom preniesol na iný než štátny orgán časť svojich povinností a oprávnení pri poskytovaní súdnej ochrany. Vyjadrené je to v § 2 Exekučného poriadku, ktorý exekútora charakterizuje ako štátom určenú a splnomocnenú osobu na uskutočnenie núteného výkonu súdnych rozhodnutí. Exekútor sa poverením na vykonanie exekúcie stáva osobou, ktorá uskutočňuje činnosti, ktoré inak prislúchajú štátu (štátnym orgánom). Zvýraznené je to požiadavkou nestranného a nezávislého výkonu exekučnej činnosti (§ 3 Exekučného poriadku) a postavením verejného činiteľa, ktoré má exekútor pri výkone exekučnej činnosti (§ 5). Exekučné konanie prebieha pred štátom ustanoveným a povereným orgánom a pod dohľadom štátu. Výsledok exekučného konania má rovnaké účinky, ako keby nútený výkon uskutočnil súd.

Z uvedeného vyplýva požiadavka stability právnych vzťahov založených v exekučnom procese, najmä práv, ktoré nadobudli tretie osoby. Osoby, ktoré sa zúčastnia dražby pri uskutočňovaní exekúcie predajom hnuťelných a nehnuteľných vecí, musia mať istotu, že vydražením nadobudnú vlastníctvo k vydraženej veci. Nemajú možnosť, ale ani dôvod skúmať, či exekútor pri príprave exekučnej dražby postupoval v súlade s Exekučným poriadkom. Exekučný poriadok preto v § 61 stanovuje, že navrátenie do predošlého stavu je v exekučnom konaní vylúčené. Obdobne, ako Občiansky súdny poriadok v § 243d, tak vyjadruje zásadu, že právne pomery tretích osôb, ktoré nadobudli práva, už nemôžu byť dotknuté.

Žalobca sa zúčastnil dražby hnuťelných vecí uskutočnenej v exekučnom konaní podľa § 114 a nasl. Exekučného poriadku. Potom, ako urobil najvyššie podanie, mu exekútor udelil príklep podľa § 125 ods. 5 Exekučného poriadku a žalobca ho

hneď zaplatil. Tým nastali skutočnosti, ktoré zákon stanovuje ako právny dôvod prechodu vlastníctva na vydražiteľa (§ 125 ods. 6 Exekučného poriadku a § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Vydražiteľ nadobudol vlastníctvo k vydraženým veciam a takto nadobudnuté vlastnícke právo nemôže byť dotknuté ani prípadnými vadami exekučného konania. Navyše, právo bolo nadobudnuté vo formalizovanom konaní (proces) uskutočňovanom orgánom zákonom na to povereným. Správnosť postupu v konaní z podnetu účastníkov konania môže byť s účinkami pre konanie skúmaná len v rámci tohto konania, v rozsahu a prostriedkami stanovenými predpisom upravujúcim toto konanie. Napokon sa žiada pripomenúť, že žalovaný netvrdil, že veci predané v dražbe žalobcovi neboli vlastníctvom povinného — terajšieho úpadcu.

Rozhodnutie odvolacieho súdu je vecne správne a správny je právny názor v ňom vyslovený. Dovolací súd preto dovolanie žalovaného ako nedôvodné podľa § 243b ods. 1 O. s. p. zamietol.

65.

ROZHODNUTIE

V konaní o priznanie vdoveckého dôchodku nestačí zistenie, že manželka žiadateľa o túto dávku nemala nárok na starobný dôchodok, pomerný starobný dôchodok, invalidný dôchodok, čiastočný invalidný dôchodok alebo výsluhový dôchodok, ale treba zisťovať aj splnenie podmienok nároku na niektorú z uvedených dávok.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. mája 2008, sp. zn. 7 So 163/2007)

Krajský súd v B. rozsudkom z 15. júna 2007, potvrdil rozhodnutie z 13. januára 2007, ktorým odporkyňa podľa § 293n ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z. z. (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), zamietla žiadosť navrhovateľa o vdovecký dôchodok s odôvodnením, že jeho manželka ku dňu smrti nebola poberateľkou starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku, čiastočného invalidného dôchodku, dôchodku za výsluhu rokov a nespĺnila podmienky nároku na žiadnu z uvedených dôchodkových dávok a ani nezomrela v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, preto podmienky pre vznik nároku na túto dávku nespĺnil.

V odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že manželka navrhovateľa bola poberateľkou dôchodku manželky, vznik ktorej dávky podľa § 51 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) bol viazaný na skutočnosť, že manželka nebola zárobkovo činná a dosiahla vek 65 rokov a navrhovateľ bol zamestnaný po dobu potrebnú pre nárok na starobný alebo iný dôchodok. Návrh navrhovateľa, aby súd skúmal, či ku dňu svojej smrti nebohá manželka navrhovateľa nespĺnila podmienky pre vznik nároku na priznanie pomerného starobného dôchodku, nepovažoval za dôvodný, lebo rozhodnutia odporkyne o zamietnutí pomerného starobného dôchodku, o zamietnutí žiadosti navrhovateľky o započítanie doby zamestnania z vyhlásenia o dobách zamestnania a zárobku od 1. júla 1945 do 31. marca 1951 sú právoplatné.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie navrhovateľ. Žiadal napadnutý rozsudok prvostupňového súdu zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na nové konanie. Uviedol, že krajský súd neúplne zistil skutkový stav veci, nevykonal navrhované dôkazy, hoci nimi malo byť preukázané, že nebohá manželka navrhovateľa v deň

smrti splnila podmienky nároku na starobný dôchodok alebo pomerný starobný dôchodok.

Odporkyňa sa na odvolanie navrhovateľky vyjadrila písomne tak, že žiada napadnutý rozsudok, ako vecne správny, potvrdiť.

Najvyšší súd, ako súd odvolací (§ 250s ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 135 ods. 2 O. s. p. otázky, o ktorých patrí rozhodnúť inému orgánu, môže súd posúdiť sám.. Ak však bolo o takejto otázke vydané príslušným orgánom rozhodnutie, súd z neho vychádza.

Podľa § 293n písm. b) zákona o sociálnom poistení vdovec, ktorého manželka zomrela pred 1. januárom 2004, nebol mu priznaný vdovecký dôchodok podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 alebo zanikol nárok na taký vdovecký dôchodok pred 1. augustom 2006 a ku dňu smrti manželky, najneskôr do uplynutia troch rokov od smrti manželky, dovŕšil dôchodkový vek alebo bol uznaný invalidným a táto invalidita trvá aj po 31. júli 2006 z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %, má nárok na vdovecký dôchodok po manželke, ktorá ku dňu smrti splnila podmienky nároku na starobný dôchodok, pomerný starobný dôchodok alebo získala dobu zamestnania na nárok na invalidný dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľ sa domáhal priznania vdoveckého dôchodku po svojej nebohej manželke A. B., ktorá sa narodila 11. marca 1931 a zomrela 1. augusta 1998. V čase jej smrti mal navrhovateľ nárok na starobný dôchodok a jeho výplatu, preto splnil podmienky nároku na vdovecký dôchodok, uvedené v § 293n ods. 1 prvá veta zákona o sociálnom poistení. Okrem splnenia týchto podmienok však bolo povinnosťou odporkyne skúmať tiež splnenie ďalších podmienok, ktoré vyžaduje zákon pre vznik nároku na túto dávku. Musela teda skúmať aj splnenie podmienok, vyžadovaných v § 293n ods. 1 písm. a) až c) zákona o sociálnom poistení. Pri ich skúmaní nebolo sporné, že manželka navrhovateľa ku dňu svojej smrti nebola poberateľkou starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku, čiastočného invalidného dôchodku, dôchodku za výsluhu rokov a nespĺnila podmienky nároku na starobný, invalidný, čiastočný invalidný dôchodok, ani na dôchodok za výsluhu rokov a ani nezomrela v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania.

Pre posúdenie nároku navrhovateľa na vdovecký dôchodok zostala spornou iba skutočnosť, či manželka navrhovateľa mala ku dňu svojej smrti nárok na pomerný starobný dôchodok.

Z obsahu pripojeného spisu Krajského súdu v B. vyplýva, že konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne z 22. marca 1996 v spojení s rozhodnutím zo 16. júla 1996 o pomerný starobný dôchodok nebolo právoplatne skončené. Pred právoplatným skončením veci A. B. zomrela. Po jej smrti vzal návrh na preskúmanie uvedených rozhodnutí späť advokát, ktorý ju zastupoval v konaní za jej života. Súd však neskúmal, či advokát, ktorého plná moc zanikla smrťou A. B., mohol účinne vziať späť návrh v uvedenej veci a konanie zastaviť. Uznesenie z 30. októbra 1998 o zastavení konania doručil len advokátovi a nesprávne na ňom vyznačil právoplatnosť. Neskúmal však, ktoré osoby, ako právni nástupcovia manželky navrhovateľa, sa stali účastníkmi konania a nedoručil im ani svoje uznesenie z 30. októbra 1998, hoci sa proti nemu mohli odvolať.

Po právoplatnom skončení tohto konania, vedeného na Krajskom súde v B., mohol súd zistiť, či manželka navrhovateľa mala v čase svojej smrti nárok na pomerný starobný dôchodok. Ak súd na právoplatné skončenie uvedenej veci nevyčítal, potom, si záver o uvedenom nároku manželky navrhovateľa mohol urobiť sám. Pre takýto záver však musel zistiť, akú dobu zamestnania jej bolo možné hodnotiť na dôchodkové účely ako zamestnanie. Z evidenčného materiálu odporkyne vyplýva, že z potrebných 10 rokov zamestnania pre priznanie pomerného starobného dôchodku podľa § 26 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení bola navrhovateľke započítaná doba zamestnania 6 rokov a 293 dní do 11. marca 1996. V uvedenej dobe zamestnania nie sú započítané doby zamestnania z „Vyhlasenia o dobách zamestnania“, a to: doba od 1. júla 1945 do 18. mája 1947, doba od 24. októbra 1947 do 25. mája 1.948, doba od 15. novembra 1948 do 12. júna 1949 a doba od 1. novembra 1949 do 31. marca 1951, kedy mala byť zamestnaná u pána M. J. Túto dobu jej odporkyňa neuznala z dôvodu, že nebola nemocensky poistená.

V ďalšom konaní bude úlohou prvostupňového súdu zistiť (a to bez ohľadu na skutočnosť, či konanie, vedené na Krajskom súde v B. už bude právoplatne skončené), či manželka navrhovateľa skutočne vykonávala prácu ako pomocnica v domácnosti a súčasne ako pomocnica v obuvníckej dielni u pána M. J. na základe jeho príkazov za plat a či bolo odvádzané mesačne poistné vo výške 50,- Sk tak, ako to vyplýva aj z uznesenia odvolacieho súdu z 29. mája 199S v uvedenom konaní. Pre takéto zistenie bude potrebné vypočuť svedkov T. a E. J. na okolnosti, či ich rodičia skutočne zamestnávali

pani A. B., lebo predchádzajúce vyjadrenie svedka T. J. o tejto okolnosti nebolo presvedčivé. Bude potrebné zistiť, prečo manželka navrhovateľa pracovala u ich

otca prerušovane a dôvod, pre ktorý nemá v pracovnej knižke zapísanú preukazovanú dobu zamestnania obdobne ako iné zamestnania. Úlohou súdu bude tiež zistiť vypočítím navrhovateľa, prečo jeho manželka (s ktorou sa už v uvedenej dobe poznal) uvádzala, že pracovala u pána M. J. v období do 31. marca 1951, hoci v období od 21. marca 1951 do 27. marca 1951 má v pracovnej knižke zapísané iné zamestnanie. Rovnako bude povinnosťou súdu skúmať, či A. B. nevykonávala prípadne iné zamestnanie do veku 65 rokov svojho života.

Iba po vykonaní takéhoto dokazovania bude možné posúdiť, či manželka navrhovateľa ku dňu smrti splnila podmienky nároku na pomerný starobný dôchodok a tak posúdiť následne oprávnenosť žiadosti navrhovateľa o priznanie vdoveckého dôchodku ku dňu 1. augusta 2006 zo všetkých zákonných hľadísk.

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok prvostupňového súdu zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. h) O. s. p. a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, v ktorom rozhodne aj o trovách celého konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

66.

ROZHODNUTIE

Ak vdovec uzavrel nové manželstvo, nemá po predchádzajúcej manželke nárok na vdovecký dôchodok podľa § 293n ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov bez ohľadu na skutočnosť, že jeho ďalšie manželstvo zaniklo.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. apríla 2008, sp. zn. 4 So 154/2007)

Krajský súd v P. rozsudkom z 5. júna 2007 potvrdil rozhodnutie odporkyne z 19. decembra 2006, ktorým podľa § 293n ods. 6 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z. z. (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľa o vdovecký dôchodok a účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení rozsudku sa stotožnil so stanoviskom odporkyne, že navrhovateľ uzatvorením nového manželstva stratil postavenie vdovca, podľa ktorého nemá nárok na vdovecký dôchodok podľa § 293n ods. 6 zákon č. 461/2003 Z. z. bez ohľadu na skutočnosť, že jeho ďalšie manželstvo zaniklo.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie navrhovateľ a namietal, že pred vznikom manželstva neexistovali žiadne právne pravidlá o vdoveckých dôchodkoch. Zdôraznil, že pokiaľ by existovali, nikdy by k tomuto uzavretiu manželstva nedošlo, pričom, „touto absenciou zákonnej normy, ktorú zaviniel niekto iný a nie on, sa predsa nemôže stať takouto diskriminačnou obeťou až do jeho smrti (82-ročný)“.

Odporkyňa písomné vyjadrenie k odvolaniu navrhovateľa nepodalala.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 250s O. s. p. v spojení s § 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 3 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Z administratívneho spisu vyplýva, že navrhovateľ podal 23. októbra 2006 žiadosť o vdovecký dôchodok po svojej nebohej manželke MUDr. A. K., ktorá zomrela 6. októbra 1998.

Podľa § 293n ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení vdovec, ktorého manželka zomrela pred 1. januárom 2004, nebol mu priznaný vdovecký dôchodok podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 alebo zanikol nárok na taký vdovecký dôchodok pred 1. januárom 2006 a ku dňu smrti manželky, najneskôr do uplynutia troch rokov od smrti manželky, dovšil dôchodkový vek alebo bol uznaný invalidným a táto invalidita trvá aj po 31. júli 2006 z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %, má nárok na vdovecký dôchodok po manželke, ktorá

- a) ku dňu smrti bola poberateľkou starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku, čiastočného invalidného dôchodku alebo dôchodku za výsluhu rokov,
- b) ku dňu smrti splnila podmienky nároku na starobný dôchodok, pomerný starobný dôchodok alebo získala dobu zamestnania na nárok na invalidný dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov, alebo
- c) zomrela v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania.

Podľa § 293n ods. 6 písm. b) citovaného zákona vdovec nemá nárok na vdovecký dôchodok podľa odseku 1, ak uzavrel manželstvo.

Z podkladov súdneho spisu, vrátane administratívneho spisu odporkyne, je zrejmé, že navrhovateľ 16. októbra 1999, t. j. po smrti manželky, MUDr. A. K. uzavrel nové manželstvo s RNDr. O. H., ale jeho manželstvo bolo neskôr rozvedené.

Za tohto stavu vo veci odvolaciu súdu nezostalo nič iné ako konštatovať, že krajský súd po zistení, že navrhovateľ nespĺňa podmienky uvedené § 293n ods. 6 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z., rozhodol vecne správne, keď opravnému prostriedku navrhovateľa nevyhovel a preskúmané rozhodnutie odporkyne potvrdil. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s právnym názorom krajského súdu v tom smere, že skutočnosť, že druhé manželstvo navrhovateľa uzavreté po smrti jeho manželky bolo rozvedené, nemá vplyv na priznanie vdoveckého dôchodku.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 O. s. p., ako vecne správny, potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd spôsobom uvedeným vo výroku tohto rozsudku, keďže navrhovateľ nemal v odvolacom konaní úspech a odporkyňa právo na náhradu trov konania nemá (§ 224 ods. 1, § 250k ods. 1, § 250l ods. 2 O. s. p.).

67.

ROZHODNUTIE

Ak poistencovi vznikne nárok na starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok podľa zákona č. 481/2003 Z. z. o sociálnom poistení, v znení účinnom do 31. júla 2006, a poistenec poberá alebo poberal starobný dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok priznaný podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, určí sa výška jeho dôchodku z toho priemerného osobného mzdového bodu, zisteného podľa § 63 ods. 7 až 12 a podľa § 79 zákona o sociálnom poistení, ktorý je vyšší.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. mája 2008, sp. zn. 4 So 197/2007)

Krajský súd v K. rozsudkom z 3. júla 2007 potvrdil rozhodnutie z 30. marca 2006, ktorým odporkyňa podľa § 73 a § 112 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zvýšila od 8. marca 2006 invalidný dôchodok navrhovateľa na 4 521,- Sk mesačne. Súčasne potvrdil následné rozhodnutie zo 16. novembra 2006, ktorým, bol podľa § 263a ods. 5 a § 112 ods. 2 zákona o sociálnom poistení od 8. marca 2006 invalidný dôchodok určený podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) od 1. januára 2004 v sume 4 521,- Sk mesačne a ktorým bol súčasne od 8. marca 2006 odňatý invalidný dôchodok navrhovateľa podľa zákona o sociálnom poistení, účinného od 31. decembra 2003, pretože suma invalidného dôchodku podľa zákona účinného od 1. januára 2004 (4 521,- Sk) je vyššia ako suma dôchodku určená podľa zákona účinného do 31. decembra 2003 (3 866,- Sk).

Krajský súd považoval za dostatočne preukázané, že navrhovateľ bol od 26. júna 1988 poberateľom čiastočného invalidného dôchodku, považovaného podľa § 263 ods. 1 zákona o sociálnom poistení za invalidný dôchodok. Z dávkového spisu odporkyne zistil, že 24. marca 2004 bol zdravotný stav navrhovateľa prehodnotený podľa § 263 ods. 2 zákona o sociálnom poistení so záverom o 45 % miere poklesu schopnosti navrhovateľa vykonávať zárobkovú činnosť a odporkyňa pokračovala vo výplate čiastočného invalidného dôchodku. V konaní o žiadosti navrhovateľa z 1. februára 2006 o prehodnotenie zdravotného stavu posudkový lekár pobočky Sociálnej poisťovne v K. vyhodnotil 8. marca 2006 navrhovateľovu mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 60 %, na základe čoho odporkyňa

rozhodnutím z 30. marca 2006 zvýšila invalidný dôchodok navrhovateľa. V konaní o opravnom prostriedku navrhovateľa posudkový lekár odporkyne skonštatoval, že navrhovateľ je naďalej čiastočne invalidný podľa § 37 ods. 3 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení. Vzhľadom na to, že navrhovateľ ničím nespochybnil závery posudkových lekárov, považoval krajský súd za preukázané, že zdravotný stav navrhovateľa zodpovedá čiastočnej invalidite podľa zákona o sociálnom zabezpečení, resp. invalidite podľa zákona o sociálnom poistení pri 60 % miere poklesu schopnosti navrhovateľa vykonávať zárobkovú činnosť a s výškou dôchodku 4 521,- Sk mesačne. Zistil, že invalidný dôchodok podľa predpisov účinných od 1. januára 2004 je vyšší ako čiastočný invalidný dôchodok priznaný podľa predpisov platných do 31. decembra 2003 a dospel k záveru, že odporkyňa postupovala v súlade s § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení, keď naďalej navrhovateľovi vypláca invalidný dôchodok, priznaný podľa predpisov účinných od 1. januára 2004, v sume 4 521,- Sk mesačne.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ odvolanie. Nesúhlasil s posúdením zdravotného stavu a určenou 60 %-nou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pre neustále sa zhoršujúci zdravotný stav, najmä progresiu degeneratívnych zmien na chrbtici.

Odporkyňa navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 3 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa treba vyhovieť.

Z o d ť o d n e n i a :

Predmetom preskúmania bolo rozhodnutie odporkyne z 30. marca 2006, ktorým bola navrhovateľovi zvýšená suma invalidného dôchodku vzhľadom na 60 %-nú mieru poklesu schopnosti navrhovateľa vykonávať zárobkovú činnosť od 8. marca 2006. Predmetom preskúmania súčasne bolo aj rozhodnutie zo 16. novembra 2006.

Z dávkového spisu odporkyne vyplýva, že navrhovateľ má od 26. júna 1988 nárok na čiastočný invalidný dôchodok, považovaný od 1. januára 2004 za invalidný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení. V dávkovom spise sa nenachádzajú žiadosti navrhovateľa o priznanie invalidného dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení na predpísanom tlačive „Žiadosť o dôchodok“ (§184 ods. 5 zákona o sociálnom poistení).

Z posudkovej dokumentácie vyplýva, že pri prehliadke, vykonanej na základe žiadosti o dávku sociálneho poistenia zo 4. februára 2004, posudkový lekár pobočky Sociálnej poisťovne v K. zistil 24. marca 2004, že navrhovateľ je naďalej invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení so 45 % mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

V posudkovej dokumentácii pobočky Sociálnej poisťovne v K. sa nachádza aj žiadosť navrhovateľa z 1. februára 2006 o prehodnotenie zdravotného stavu v dôsledku jeho zhoršenia a súčasne o prepočítanie výšky invalidného dôchodku.

Pobočka Sociálnej poisťovne ani v jednom prípade navrhovateľa nevyzvala na spísanie žiadostí o invalidný dôchodok (§186 ods. 3 a 4 zákona o sociálnom poistení).

Na základe žiadosti z 1. februára 2006 posudkový lekár pobočky 8. marca 2006 posúdil zdravotný stav navrhovateľa a dospel k záveru, že je invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení so 60 % mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

V konaní o preskúmanie rozhodnutia odporkyne z 30. marca 2006 posudkový lekár ústredia Sociálnej poisťovne posudzoval zdravotný stav a pracovnú schopnosť navrhovateľa iba v súlade s § 263a zákona o sociálnom poistení, invaliditu neposudzoval podľa § 71 uvedeného zákona.

Rozhodnutím z 30. marca 2006 odporkyňa zvýšila invalidný dôchodok navrhovateľa na sumu 4 521,- Sk mesačne. Z odôvodnenia jej rozhodnutia vyplýva, že od 8. marca 2006 dosahuje pokles schopnosti navrhovateľa vykonávať zárobkovú činnosť 60 % mieru, napriek tomu odporkyňa v rozhodnutí uviedla, že nárok na invalidný dôchodok vznikol 3. mája 1988 a priemerný osobný mzdový bod sa určil podľa § 79 ods. 2 zákona o sociálnom poistení z kalendárnych rokov, z ktorých sa vypočítal priemerný mesačný zárobok a ktoré sú uvedené v rozhodnutí o priznaní dôchodku.

Rozhodnutie z 30. marca 2003 je nepreskúmateľné, lebo z neho nie je zrejmé, z ktorých kalendárnych rokov sa priemerný osobný mzdový bod podľa § 79 ods. 2 zákona o sociálnom poistení určil. Tieto roky musia byť v rozhodnutí o priznaní (tu zvýšení) invalidného dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení uvedené, nemožno v ňom odkazovať na iné, presne neoznačené rozhodnutie z minulosti.

Spôsob výpočtu invalidného dôchodku, na ktorý vznikol nárok podľa zákona o sociálnom poistení, je upravený predovšetkým v § 73 v spojení s § 63 tohto zákona.

Podľa § 63 ods. 1 prvej vety zákona o sociálnom poistení priemerný osobný mzdový bod na určenie sumy dôchodkovej dávky sa určí ako podiel súčtu osobných mzdových bodov dosiahnutých v jednotlivých kalendárnych rokoch rozhodujúceho obdobia a obdobia dôchodkového poistenia v rozhodujúcom období, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 63 ods. 7 zákona o sociálnom poistení rozhodujúce obdobie na zistenie priemerného osobného mzdového bodu sú kalendárne roky pred rokom, v ktorom boli splnené podmienky nároku na dôchodkovú dávku, s výnimkou kalendárnych rokov pred 1. januárom 1984, ak tento zákon neustanovuje inak.

Z rozhodnutia odporkyne z 30. marca 2006 vyplýva, že navrhovateľ splnil podmienku invalidity pre nárok na invalidný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení dňom 8. marca 2006 (60 % miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť), resp. už 24. marca 2004 (45 %). Vzhľadom na túto skutočnosť odporkyňa mala v súlade s § 63 ods. 7 zákona o sociálnom poistení priemerný osobný mzdový bod na určenie invalidného dôchodku zisťovať predovšetkým z rozhodujúceho obdobia odvodeného od vzniku invalidity za účinnosti zákona o sociálnom poistení.

Podľa § 79 ods. 1, 2 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. júla 2006 suma starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku a invalidného dôchodku poistenca, ktorý poberá alebo poberal niektorú z týchto dôchodkových dávok, sa nesmie určiť z nižšieho priemerného osobného mzdového bodu, než ktorý bol poistencovi určený na výpočet predchádzajúcej dôchodkovej dávky.

Ak predchádzajúca dôchodková dávka bola vypočítaná podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, určí sa osobný mzdový bod podľa § 62 za každý kalendárny rok patriaci do piatich zárobkovo najlepších kalendárnych rokov v rozhodujúcom období, z ktorých bol určený priemerný mesačný zárobok na výpočet predchádzajúcej dôchodkovej dávky. Priemerný osobný mzdový bod sa určí za týchto päť kalendárnych rokov a upravuje sa podľa tohto zákona. Ak bol priemerný mesačný zárobok určený z nižšieho počtu kalendárnych rokov, priemerný osobný mzdový bod sa určí z tohto nižšieho počtu kalendárnych rokov. Ak hrubý zárobok bola pevne určená suma, osobný mzdový bod sa určí ako podiel pevne určenej sumy, ktorá platí ku dňu vzniku nároku na predchádzajúcu dôchodkovú dávku a jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok, v ktorom vznikol nárok na dôchodkovú dávku.*)

*) Zákon č. 310/2006 Z. z. - zrušené od 1. augusta 2006

Ustanovenie § 79 ods. 2 zákona o sociálnom poistení treba vykladať v kontexte s § 79 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Odporkyňa mala preto priemerný osobný mzdový bod zisťovať tak podľa § 63 ods. 7 zákona o sociálnom poistení, ako aj podľa § 79 ods. 2 uvedeného zákona a pre určenie výšky invalidného dôchodku mala použiť vyšší priemerný osobný mzdový bod.

Z dôvodu, že odporkyňa pri určení výšky invalidného dôchodku od 8. marca 2006 uvedeným spôsobom nepostupovala, odvolací súd dospel k záveru, že jej rozhodnutie z 30. marca 2006, ako aj naň nadväzujúce rozhodnutie zo 16. novembra 2006 nie sú v súlade so zákonom.

Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom, č. k. PL.US 25/05-51 zo 7. júna 2006, uverejneným 19. júla 2006 v čiastke č. 171 Zbierky zákonov Slovenskej republiky pod č. 460/2006 Z. z., rozhodol, že ustanovenia § 263 ods. 2 a ods. 4 až 7 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Reakciou na uvedený nález Ústavného súdu bolo prijatie zákona č. 529/2006 Z. z., ktorým boli do zákona o sociálnom poistení s účinnosťou od 1. októbra 2006 vložené aj ustanovenia § 263a a § 263b.

Podľa § 263a ods. 1 zákona o sociálnom poistení poistencovi, ktorému bolo preskúmané trvanie invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006, Sociálna poisťovňa preskúma trvanie invalidity alebo čiastočnej invalidity podľa zákona účinného do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak, a rozhodne o

- a) nároku na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok a o nároku na jeho výplatu podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 vrátane zvýšenia dôchodku prislúchajúceho podľa zákona účinného od 1. januára 2004, ak po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006 bol odňatý invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok, a to od zániku nároku na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok z dôvodu preskúmania trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006,
- b) sume invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 vrátane zvýšenia dôchodku prislúchajúceho podľa zákona účinného od 1. januára 2004, ak po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006 sa vypláca invalidný dôchodok v sume určenej podľa zákona účinného od 1. januára 2004 a trvá nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003, a to od zmeny sumy invalidného dôchodku, z dôvodu preskúmania trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006, alebo

- c) trvaní nároku na výplatu invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku v sume určenej podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 vrátane zvýšenia dôchodku prislúchajúceho podľa zákona účinného od 1. januára 2004, ak sa v takto určenej sume vypláca po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006 a trvá nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003.

Podľa § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení ak poistenec uvedený v odsekoch 1 a 2 má nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003 a súčasne má nárok na výplatu invalidného dôchodku podľa zákona účinného od 1. januára 2004, vypláca sa invalidný dôchodok, ktorý je vyšší alebo najvyšší. Pri rovnakej sume týchto dôchodkov vypláca sa dôchodok, ktorý si poistenec zvolil. Dňom úpravy výplaty invalidných dôchodkov pre súbeh nárokov na ich výplatu zaniká nárok na invalidný dôchodok, ktorý sa nevypláca.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že navrhovateľ sa tak 4. februára 2004, ako aj 1. februára 2006 z dôvodu zhoršenia zdravotného stavu domáhal priznania vyššieho invalidného dôchodku. Napriek povinnosti posúdiť tieto podania podľa obsahu (§ 186 ods. 3 zákona o sociálnom poistení), odporkyňa prostredníctvom pobočky doteraz nevyzvala navrhovateľa na spísanie žiadosti o invalidný dôchodok. Tento nedostatok v postupe odporkyne však nemôže byť na ťarchu navrhovateľa, a preto odvolací súd vychádzal z toho, že navrhovateľ uplatnil nárok na priznanie invalidného dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení tak 4. februára 2004, ako aj 1. februára 2006. Vzhľadom na túto skutočnosť mala potom odporkyňa po spísaní žiadosti o invalidný dôchodok (§ 186 ods. 4 zákona o sociálnom poistení) postupovať v súlade s § 263a ods. 1 písm. c) zákona o sociálnom poistení a rozhodnúť najskôr o trvaní nároku na výplatu čiastočného invalidného dôchodku od prvého preskúmania trvania čiastočnej invalidity podľa § 263 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, t. j. od 24. marca 2004. Následne na základe žiadosti o invalidný dôchodok uplatnenej 1. februára 2006 mala posúdiť mieru schopnosti navrhovateľa vykonávať zárobkovú činnosť len podľa § 71 zákona o sociálnom poistení, rozhodnúť o nároku na invalidný dôchodok podľa § 70 zákona o sociálnom poistení ku dňu, ku ktorému navrhovateľ o invalidný dôchodok žiadosťou z 1. februára 2006 mal v úmysle žiadať; súčasne v súlade s § 263a ods. 1 písm. b) a ods. 5 zákona o sociálnom poistení porovnať výšku invalidného dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení s výškou čiastočného invalidného dôchodku priznaného podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 vrátane zvýšenia, rozhodnúť o nároku na výplatu čiastočného invalidného dôchodku podľa zákona účinného do 31. decembra 2003 alebo nároku na výplatu invalidného dôchodku podľa zákona účinného od 1. januára 2004, a to odo dňa, od

ktorého navrhovateľovi nárok na invalidný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení vznikol.

Rozhodnutie zo 16. novembra 2006 teda odporkyňa vydala aj na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolaací súd z vyššie uvedených dôvodov rozsudok krajského súdu podľa § 220 O. s. p. zmenil a v súlade s § 250ja ods. 4 v spojení s § 250i ods. 2 a § 250q ods. 2 O. s. p. rozhodnutia odporkyne z 30. marca 2006 a 16. novembra 2006 zrušil a vrátil odporkyni na ďalšie konanie, v ktorom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 5 O. s. p.).

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne postupovať v naznačenom smere, zabezpečiť spísanie žiadosti o invalidný dôchodok, posúdiť zdravotný stav a invaliditu navrhovateľa ku dňu, od ktorého žiada o priznanie invalidného dôchodku, a to podľa § 71 zákona o sociálnom poistení, pričom pri novom posúdení vezme do úvahy aj námietky navrhovateľa voči posúdeniu jeho zdravotného stavu vznesené v priebehu tohto súdneho konania a prihliadne aj na novšie lekárske nálezy. Až na takom základe bude môcť o nároku na invalidný dôchodok podľa § 70 zákona o sociálnom poistení, resp. o sume invalidného dôchodku podľa § 263a ods. 1 a 5 zákona o sociálnom poistení rozhodnúť znovu.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku v súlade s § 224 ods. 1 v spojení s § 151 ods. 1 O. s. p., lebo v konaní úspešný navrhovateľ náhradu trov konania nežiadal.

68.

ROZHODNUTIE

Nárok na výsluhový dôchodok a nárok na starobný dôchodok nepodmieňujú tie isté sociálne udalosti.

Vznik nároku na starobný dôchodok závisí od dovŕšenia vekovej hranice a od splnenia podmienky potrebnej doby poistenia (zabezpečenia) a vznik nároku na výsluhový dôchodok je podmienený dobou trvania služobného pomeru počas určeného počtu rokov, preto tieto dávky nemožno vzájomne zamieňať.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. mája 2008, sp. zn. 4 So 189/2007)

Rozhodnutím z 18. mája 2004 odporkyňa podľa § 21 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) a podľa § 259 a § 273 ods. 1, 2 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľky o starobný dôchodok k 25. januáru 2004 s odôvodnením, že nebola zamestnaná najmenej 25 rokov a celková preukázaná doba zamestnania je iba 12 rokov a 323 dní.

Krajský súd v Ž. rozsudkom zo 7. októbra 2004 toto rozhodnutie potvrdil s odôvodnením, že starobný dôchodok, priznaný navrhovateľke od 26. januára 2003 rozhodnutím odporkyne z 2. apríla 2003, bol navrhovateľke odňatý rozhodnutím odporkyne z 11. júla 2003 podľa § 173i zákona o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 222/2003 Z. z. vzhľadom na skutočnosť, že navrhovateľka má nárok na výsluhový dôchodok za výkon profesionálnej služby, a preto dobu profesionálnej služby policajta navrhovateľke nemožno hodnotiť ako dobu zamestnania na účely nároku na starobný dôchodok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, rozsudkom z 27. apríla 2006 rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne z 18. mája 2004 zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie majúč za to, že odporkyňa postupovala v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, keď nevzala do úvahy medzinárodný Dohovor č. 128 o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach, uverejnený v Zbierke zákonov pod č. 416/1991 Zb. (ďalej len „Dohovor“), podľa ktorého vnútroštátne zákonodarstvo zabezpečí za predpísaných podmienok zachovanie nadobudnutých práv na starobné dôchodky, a preto pri posudzovaní nároku navrhovateľky na starobný dôchodok podľa § 173i ods. 1 zákona o sociálnom

zabezpečení odporkyňa narušila základnú zásadu právnej istoty a princíp, podľa ktorého vzniknuté nároky musia zostať zachované. Skonštatoval, že navrhovateľke nie je rovnako ako iným pracovníkom (ktorým vzniká nárok na starobný dôchodok dovŕšením 55 rokov veku bez ohľadu na to, či vykonávali službu policajta alebo civilné povolanie) poskytovaný dôchodok za zvýšnú dobu 12 rokov a 323 dní. Právna úprava, podľa ktorej tá istá doba nemá byť zhodnotená v dôchodkovej dávke dvakrát, nemôže znamenať stanovenie iných podmienok pre posúdenie vzniku nároku na starobný dôchodok, než ktoré vyplývalo z úpravy platnej v dobe rozhodnej pre vznik nároku so zreteľom na dosiahnutý vek 55 rokov. Podľa názoru odvolacieho súdu mala odporkyňa posúdiť samotný nárok na starobný dôchodok aj z hľadiska splnenia podmienok jeho vzniku, trvania a výšky so zreteľom na dobu profesionálnej služby započítanej v inom systéme sociálneho zabezpečenia.

Odporkyňa po zrušení jej rozhodnutia zo 7. októbra 2004 v ďalšom konaní, novým rozhodnutím z 3. novembra 2006, žiadosť navrhovateľky o starobný dôchodok k 1. januáru 2004 znovu zamietla podľa § 21 ods. 1, 3 a § 26a zákona o sociálnom zabezpečení a § 259 ods. 1 a § 273 ods. 1, 2 zákona o sociálnom, poistení. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že za dobu trvania služobného pomeru v Zbore väzenskej a justičnej stráže od 1. januára 1974 do 31. júla 1999 (ďalej aj doba „profesionálnej služby“) bol navrhovateľke podľa § 210 zákona č. 73/1998 Z. z. od 1. augusta 1999 priznaný výsluhový príspevok, ktorý bol od 1. júla 2002 podľa § 124 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z. pretransformovaný na výsluhový dôchodok. V zmysle § 21 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení sa na nárok na starobný dôchodok neprihliada na dobu profesionálnej služby vykonávanej v rozsahu, zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok a bez uvedenej doby navrhovateľka získala len 12 rokov a 323 dní zamestnania, nespĺnila preto podmienku nároku na starobný dôchodok podľa § 21 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení, keďže nedosiahla vek 60 rokov, nespĺnila ani podmienku nároku na pomerný starobný dôchodok podľa § 26a zákona o sociálnom zabezpečení. Z odôvodnenia rozhodnutia ďalej vyplýva, že po 1. januári 2004 navrhovateľka nezískala dobu poistenia potrebnú pre splnenie podmienky potrebnej doby zamestnania podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 ani pre vznik nároku na starobný dôchodok podľa § 273 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení. Odňatie starobného dôchodku podľa § 173i zákona o sociálnom zabezpečení odporkyňa nepovažuje za porušenie Dohovoru, a to z dôvodu, že za dobu profesionálnej služby bol navrhovateľke priznaný výsluhový dôchodok, vyplácaný z prostriedkov sociálneho zabezpečenia podľa § 95 zákona č. 328/2002 Z. z., ako aj z dôvodu, že zostávajúca doba 12 rokov a 323 dní zamestnania bude navrhovateľke zohľadnená po splnení ostatných podmienok nároku na starobný dôchodok (dovŕšením dôchodkového veku) podľa príslušných ustanovení zákona o sociálnom poistení.

Napadnutým rozsudkom krajský súd zrušil rozhodnutie odporkyne z 3. novembra 2006 a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že vzhľadom na neprípustnosť použitia § 173i zákona o sociálnom zabezpečení mala odporkyňa pri rozhodovaní o nároku na starobný dôchodok vychádzať z predpokladu, že navrhovateľka dosiahnutím dôchodkového veku pre výsluhový dôchodok splnila zároveň aj podmienku veku pre nárok na starobný dôchodok.

Rozsudok krajského súdu napadla odporkyňa včas podaným odvolaním. Poukázala na to, že od 1. júla 2003 ustanovením § 21 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 222/2003 Z. z. bol odstránený právny stav, umožňujúci neodôvodnené zvýhodnenie policajtov, ktoré spočíva v hodnotení doby výkonu profesionálnej služby nielen vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia, ale duplicitne aj v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov. Vylúčením doby profesionálnej služby od 1. januára 1974 do 31. júla 1999 podľa § 173i ods. 1 v spojení s § 21 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení navrhovateľka získala len 12 rokov a 323 dní zamestnania, a preto bol starobný dôchodok odňatý v súlade s § 96 ods. 1 a 3 zákona o sociálnom zabezpečení. Odporkyňa poukázala na článok 33 Dohovoru, podľa ktorého sa dávky sociálneho zabezpečenia môžu krátiť alebo zastaviť, ak sú poskytované za tú istú sociálnu udalosť. Podľa jej názoru na vykonanie Dohovoru je potrebný zákon, a preto v danom prípade nemožno postupovať podľa článku 7 odseku 5 Ústavy Slovenskej republiky. Články 19 a 30 Dohovoru nebránia uplatneniu § 173i ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení, lebo navrhovateľka dostáva peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia z osobitnej sústavy sociálneho zabezpečenia (výsluhový dôchodok) za tú istú sociálnu udalosť a za tú istú dobu zamestnania. Dávky výsluhového zabezpečenia sa vyplácajú z prostriedkov sociálneho zabezpečenia, pričom dosiahnutie „dôchodkového veku“ pre výsluhový dôchodok nie je záväzná na účely splnenia vekovej podmienky podľa § 21 a § 26a ani iného ustanovenia zákona o sociálnom zabezpečení. Z uvedených dôvodov odporkyňa žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a jej rozhodnutie potvrdil, resp. aby v prípade záveru o rozpore ustanovenia § 173i ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení s Ústavou Slovenskej republiky konanie o odvolaní prerušil a vec predložil Ústavnému súdu so žiadosťou o zaujatie stanoviska, či uvedený právny predpis nie je retroaktívny, resp. diskriminačný.

Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu odporkyne navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil. Poukázala na to, že retroaktívnosť ustanovenia § 173i ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení nemôže znamenať stanovenie iných podmienok pre posúdenie vzniku nároku na starobný dôchodok, než ktorý vyplýval z právnej úpravy platnej v dobe rozhodnej pre vznik nároku na tento dôchodok so

zreteľom na dosiahnutý vek 55 rokov. Argumentácia odporkyne je diskriminačná a v rozpore s článkom 30 Dohovoru.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúma] napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 3 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolaniu odporkyne nemožno vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že navrhovateľka v dobe od 1. januára 1974 do 31. júla 1999 bola príslušníčkou Zboru väzenskej a justičnej stráže.

Právne vzťahy, súvisiace so skončením štátnej služby príslušníkov Policajného zboru, príslušníkov Slovenskej informačnej služby, príslušníkov Národného bezpečnostného úradu, príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a príslušníkov Železničnej polície upravoval do 30. júna 2002 zákon ô. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície.

Podľa § 1 ods. 3 zákona č. 73/1998 Z. z. policajtom sa na účely tohto zákona rozumie príslušník Policajného zboru, príslušník informačnej služby, príslušník bezpečnostného úradu, príslušník Zboru väzenskej a justičnej stráže a príslušník Železničnej polície.

Predpokladom nároku na výsluhový príspevok bola podľa § 211 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z. z. výsluha rokov, t. j. trvanie služobného pomeru počas určeného minimálneho počtu rokov. Výsluhový príspevok nebol viazaný na dovriešenie určitého veku.

Z ustanovenia § 210 ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z. vyplýva, že výsluhový príspevok patril najdlhšie do dosiahnutia 60. roku veku. Pri súbehu nárokov s nárokom na starobný dôchodok podľa predpisov o sociálnom zabezpečení a prídavku k dôchodku podľa tohto zákona patril oprávnenému podľa jeho voľby príspevok alebo starobný dôchodok s prídavkom k dôchodku (§ 212 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z. z.).

Zákon č. 73/1998 Z. z. bol zrušený zákonom č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. júla 2002.

Zákon č. 328/2002 Z. z. upravuje sociálne zabezpečenie policajtov a profesionálnych vojakov, ktoré tvorí nemocenské zabezpečenie, úrazové zabezpečenie,

výsluhové zabezpečenie (vrátane zabezpečenia v prípade invalidity vzniknutej v príčinnej súvislosti s výkonom služby) a služby sociálneho zabezpečenia (§ 1 ods. 1, § 40 a nasl. zákona č. 328/2002 Z. z.).

Z dôvodovej správy k vládnemu návrhu zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (č. 1379 z 20. februára 2002) vyplýva, že zahrnutie sociálneho zabezpečenia policajtov a profesionálnych vojakov do všeobecného systému sociálneho zabezpečenia by nezodpovedalo záujmom štátu na personálnom zabezpečení policajtov a profesionálnej služby v ozbrojených silách, diskriminovalo by policajtov a profesionálnych vojakov v porovnaní s inými občanmi a zhoršilo by doterajšiu úroveň, sociálneho zabezpečenia policajtov a profesionálnych vojakov, keď dôsledkom, by bola požiadavka vytvoriť systém štátnych dávok dopĺňujúcich profesionálnym vojakom dávky poskytované zo všeobecného systému sociálneho poistenia. Účelom výsluhového dôchodku je kompenzácia straty na zárobok v dôsledku skončenia služby. Riešenie otázky súbehu výsluhového dôchodku s dôchodkom, zo všeobecného sociálneho poistenia je podľa dôvodovej správy zásadné v tom, že výkon služby, ako poistená doba, sa bude zhodnocovať len raz pre nárok na výsluhový dôchodok, a preto nie je dôvod, aby sa výsluhový dôchodok krátil, alebo nevyplácal pri súbehu s dôchodkom vyplácaným zo všeobecného sociálneho poistenia. Návrh zákona bol vypracovaný tak, aby (okrem iného) pre nárok na dávky a ich výšku bola rozhodujúcou len doba služby v ozbrojených zboroch (princíp výsluhy) a kvalifikovaný príjem a aby bol tento systém zlučiteľný so systémom všeobecného sociálneho poistenia (ak policajt nesplní podmienky na dlhodobo poskytované dávky výsluhového zabezpečenia, bude prevedený do všeobecného systému, sociálneho poistenia).

Predpokladom nároku na výsluhový dôchodok podľa § 38 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z. je skončenie služobného pomeru, ktorý trval aspoň 15 rokov.

Z dôvodovej správy k návrhu zákona vyplýva, že výsluhový dôchodok má byť dávkou samostatného výsluhového sociálneho zabezpečenia, pričom podmienka vykonania 15 rokov služby je motivačným a stimulačným faktorom na dosiahnutie aspoň tejto doby služby a pôsobí stabilizujúco na zotrvanie policajtov v služobnom pomere do veku, keď ešte možno predpokladať plnú fyzickú výkonnosť, psychickú odolnosť a dobrý zdravotný stav.

Podľa § 124 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z. výsluhové príspevky, na ktoré vznikol nárok podľa § 211 ods. 1 písm. d) a ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z. v znení neskorších predpisov, a tento nárok trvá ku dňu účinnosti tohto zákona, sa považujú za výsluhové dôchodky podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu jeho účinnosti.

Podľa § 137 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z., ktoré je prechodným ustanovením, policajtovi, ktorého služobný pomer trval viac ako 15 rokov a pri skončení služobného pomeru nespĺnil podmienky priznania dávky výsluhového zabezpečenia podľa doterajších predpisov, sa prizná dávka výsluhového zabezpečenia podľa § 38 alebo 40, ak:

- a) o to policajt požiada najneskôr do šiestich mesiacov od účinnosti tohto zákona alebo
- b) splnil podmienku veku rozhodnú na nárok na starobný dôchodok podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení.

Z dôvodovej správy k návrhu zákona č. 222/2002 Z. z. vyplýva, že úmyslom zákonodarcu bolo založiť nárok na výsluhový dôchodok najneskôr ku dňu dovŕšenia dôchodkového veku vyžadovaného pre vznik nároku na starobný dôchodok všeobecnými predpismi o sociálnom zabezpečení u osôb uvedených v § 137 zákona č. 328/2002 Z. z.

Všeobecným predpisom o sociálnom zabezpečení (poistení) pred 1. januárom 2004 bol zákon o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov a po 31. decembri 2003 je zákon o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

Z dôchodkového zabezpečenia podľa § 2 ods. 1 písm. a) v spojení s § 7 písm. a) bod 1. zákona o sociálnom zabezpečení sa poskytuje starobný dôchodok.

Sociálne zabezpečenie vojakov z povolania, príslušníkov zboru národnej bezpečnosti a príslušníkov zborov nápravnej výchovy bolo pred 1. júlom 2002 upravené v samostatnej, piatej časti zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v §§ 129 až 145.

Zákonom č. 447/2002 Z. z. bolo do zákona č. 328/2002 Z. z. s účinnosťou od 1. septembra 2002 vložené ustanovenie § 143a, podľa ktorého od 1. júla 2002 sa na sociálne zabezpečenie policajtov a vojakov nepoužijú § 130 až 145 zákona o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov.

Podľa § 6 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom zabezpečení v znení účinnom do 30. júna 2003 na dôchodkovom zabezpečení boli policajti zúčastnení bez obmedzenia.

Počnúc 1. júlom 2003 sú na dôchodkovom zabezpečení podľa § 6 ods. 2 písm. b) zákona o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 222/2003 Z. z. zúčastnení príslušníci Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Národného bezpečnostného úradu, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Železničnej polície, colníci (ďalej len „policajt“), príslušníci ozbrojených síl, ktorí vykonávajú profesionálnu službu v ozbrojených silách (ďalej len „profesionálny vojak“), a príslušníci ozbrojených síl, ktorí sa počas výkonu vojenskej služby v ozbrojených

silách štúdiom alebo výcvikom pripravovali na výkon profesionálnej služby v ozbrojených silách (ďalej len „vojak prípravnej služby“) a ktorým za výkon profesionálnej služby nevznikne nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu (ďalej len „výsluhový dôchodok“) alebo invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu (ďalej len „invalidný výsluhový dôchodok“).

Podľa § 21 ods. 2 písm. c) zákona o sociálnom zabezpečení žena má nárok na starobný dôchodok, ak bola zamestnaná najmenej 25 rokov a dosiahla vek aspoň 55 rokov, ak vychovala dve deti.

Z podkladov založených v dávkovom spise odporkyne vyplýva, že navrhovateľke bol od 1. augusta 1999 priznaný výsluhový príspevok za 25 rokov profesionálnej služby policajta (1. január 1974 až 31. júl 1999), teda podľa § 211 ods. 1 písm. d) zákona č. 73/1998 Z. z. Medzi účastníkmi nebolo sporné, že výsluhový príspevok navrhovateľky sa k 1. júlu 2002 považoval za výsluhový dôchodok podľa § 124 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z. Navrhovateľka sa narodila 26. januára 1948 a vychovala dve deti. Žiadosťou z 5. februára 2003 požiadala o priznanie starobného dôchodku podľa § 21 zákona o sociálnom zabezpečení od 26. januára 2003, t. j. odo dňa, ktorým dovŕšila vek 55 rokov.

Nebolo sporné, že navrhovateľka pred 1. júlom 2003 splnila podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 21 ods. 2 písm. b) zákona o sociálnom zabezpečení dovŕšením veku 55 rokov. Odporkyňa jej právoplatným rozhodnutím z 2. apríla 2003 starobný dôchodok od 26. januára 2003 priznala v sume 7 956,- Sk, keď pre výšku starobného dôchodku z celkovej doby 38 rokov zamestnania (vrátane doby od 1. januára 1974 do 30. júna 1999) zhodnotila 35 rokov zamestnania po 18. roku veku.

Zákonom č. 222/2003 Z. z. bolo s účinnosťou od 1. júla 2003 do zákona o sociálnom zabezpečení vložené ustanovenie § 173i a súčasne ním bolo novelizované aj ustanovenie § 21 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení.

Podľa § 173i ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení policajť, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby, ktorí vykonávali profesionálnu službu v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok, alebo ktorým bol priznaný invalidný výsluhový dôchodok a ktorým v období od 1. júla 2002 do 30. júna 2003 Sociálna poisťovňa priznala starobný dôchodok alebo pomerný starobný dôchodok, Sociálna poisťovňa rozhodne o nároku na starobný dôchodok alebo o nároku, na pomerný starobný dôchodok podľa predpisov účinných po 30. júni 2003.

Navrhovanou zmenou sa mal „odstrániť“ právny stav, ktorý vznikol od 1. júla 2002 účinnosťou zákona č. 328/2002 Z. z., podľa ktorého príslušníkom Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Národného bezpečnostného

úradu, Zboru väzenskej a justičnej stráže. Železničnej polície a colníkom vznikol nárok na dva dôchodky, a to

1. výsluhový dôchodok z tohto osobitného systému, ktorý u týchto osôb plní funkciu starobného dôchodku a
2. starobný dôchodok zo zamestnania 111. pracovnej kategórie, priznaný Sociálnou poisťovňou podľa zákona o sociálnom zabezpečení za to isté obdobie výkonu služby, ktoré už bolo zhodnotené pri priznaní výsluhového dôchodku" (pozri dôvodovú správu k návrhu zákona č. 222/2003 Z. z.).

Vychádzajúc z postupnosti legislatívnych zmien dospel odvolací súd k záveru, že vznik nároku na výsluhový dôchodok nie je odvodený od dovŕšenia veku potrebného pre vznik nároku na starobný dôchodok podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení, resp. o sociálnom poistení. Naopak, je založený len na princípe výsluhy, t. j. trvania služobného pomeru počas určeného počtu rokov.

Zámerom zákonodarcu bolo dosiahnuť, aby od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení) výsluhový dôchodok plnil funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia vo výške primeranej dobe trvania služobného pomeru ako dávka sociálneho zabezpečenia existujúca či už samostatne alebo popri starobnom dôchodku, na ktorý vznikne nárok dovŕšením dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení).

Podľa § 21 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 222/2003 Z. z. profesionálnemu vojakovi sa do doby zamestnania potrebnej na nárok na starobný dôchodok nezapočítava profesionálna služba, ak túto službu vykonával v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok alebo ak policajtom, profesionálnemu vojakovi a vojakovi prípravnej služby bol priznaný invalidný výsluhový dôchodok.

Zámerom zákonodarcu nebolo odňať policajtom starobné dôchodky, pre nárok na ktoré splnili podmienky vo všeobecnom, systéme sociálneho zabezpečenia úplne, ale iba v tej časti, ktorá zodpovedá dobe trvania služobného pomeru zakladajúcej nárok na výsluhový dôchodok. Úmyslom zákonodarcu bolo zákonom č. 328/2002 Z. z. poskytnúť policajtom výsluhový dôchodok ako dávku považovanú za starobný dôchodok z osobitného systému sociálneho zabezpečenia až od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení. S prihliadnutím na osobitnú náročnosť výkonu služobného pomeru, bolo úmyslom zákonodarcu zabezpečiť, aby pomerná výška výsluhového dôchodku policajtov za dobu trvania služobného pomeru bola vyššia, ako keby im bola doba profesionálnej služby hodnotená len vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia.

Odporkyňa namietala, že nie je viazaná Dohovorom č. 128, lebo na jeho vykonanie je potrebný zákon.

Podľa článku 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

Podľa článku 154c Ústavy Slovenskej republiky v znení účinnom od 1. júla 2001 medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred nadobudnutím účinnosti tohto ústavného zákona, sú súčasťou jej právneho poriadku a majú prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných, práv a slobôd.

Dohovor o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128) bol Československou socialistickou republikou ratifikovaný 11. januára 1990 len pokiaľ ide o časť III a v Zbierke zákonov bol vyhlásený pod č. 416/1991 Zb.

Podľa článku 2 Dohovoru každý členský štát, pre ktorý je v platnosti tento Dohovor, bude vykonávať:

- a) časť I,
- b) aspoň, jednu z častí II, III a IV,
- c) príslušné ustanovenia častí V a VI a
- d) časť VII.

Časť III Dohovoru č. 128 sa týka starobných dôchodkov (čl. 14 až 19).

V zmysle článkov 17 a 19 Dohovoru starobné dávky musia byť poskytované po celú dobu sociálnej udalosti. Krytou sociálnou udalosťou vo vzťahu k starobnému dôchodku je podľa Dohovoru prežitie ustanoveného veku.

Podľa článku 30 Dohovoru vnútroštátne zákonodarstvo zabezpečí za predpísaných podmienok zachovanie nadobúdaných práv na príspevkové invalidné, starobné a pozostalostné dôchodky.

Z článku 19 Dohovoru priamo vyplýva nárok na zachovanie starobného dôchodku po celú dobu sociálnej udalosti, teda počas celého života po prežití ustanoveného veku. Dohovor č. 128 má preto charakter medzinárodnej zmluvy, ktorá priamo zakladá právo fyzických osôb na zachovanie nároku na starobný dôchodok, a teda na jeho vykonanie nebolo potrebné prijať osobitný zákon. Príslušné ustanovenia Dohovoru majú prednosť pred zákonom o sociálnom zabezpečení a sú priamo záväzné aj pre odporkyňu. Ustanovenie § 173i

ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení je preto potrebné vykladať v kontexte s Dohovorom.

Podľa článku 33 ods. 2 Dohovoru ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť, s výnimkou rodinných prídavkov, môžu sa dávky podľa tohto Dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku.

Z článku 33 ods. 2 Dohovoru vyplýva podľa názoru odvolacieho súdu, že v prípade súbehu nárokov na starobný dôchodok tak zo všeobecného, ako aj osobitného systému sociálneho zabezpečenia je v zmysle Dohovoru možné starobný dôchodok zo všeobecného systému iba krátiť a nemožno ho odňať, pokiaľ starobný dôchodok z osobitného systému svojou výškou neprevyšuje výšku starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia.

Treba poznamenať, že aj keď výsluhový dôchodok má po dovŕšení dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení „charakter starobného dôchodku“, zákonodarca sa jeho priamemu označeniu za starobný dôchodok vyhol. Zo zákona č. 328/2002 Z. z. priamo nevyplýva, že výsluhový dôchodok je dávkou poskytovanou za prežitie určitého veku, t. j. za tú istú sociálnu udalosť (článok 19 Dohovoru), za ktorú je poskytovaný starobný dôchodok zo všeobecného systému dôchodkového zabezpečenia.

Vzhľadom na skutočnosť, že navrhovateľka dovŕšila dôchodkový vek a splnila podmienky nároku na starobný dôchodok už pred 1. júlom 2003 podľa zákona o sociálnom zabezpečení, dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že odporkyňa preskúmaným rozhodnutím žiadosť o priznanie starobného dôchodku zamietla v rozpore so zákonom.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd rozsudok krajského súdu podľa § 219 O. s. p. potvrdil, aj keď čiastočne z iných právnych dôvodov.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne o žiadosti navrhovateľky znovu rozhodnúť a uvoľniť starobný dôchodok navrhovateľky ako dávku neprávom odopretú podľa § 95 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení v spojení s § 259 zákona o sociálnom poistení a článkom 19 Dohovoru.

Odporkyňa je v ďalšom konaní viazaná právnym názorom Najvyššieho súdu (§ 250r O. s. p.).